ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

• № 52 (10.629).

1994 йил 20 июль чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

ҲАЛОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Аввало, фурсатдан фойдаланиб, сиз, депутатларга ва сизнинг сиймонгизда пойтахтимиз — Тошкентнинг барча фаолларига ва меҳнаткашларига юксак ҳурмат-эҳтиромимни изҳор этмоқчиман.

Ҳаётимиздаги ўзгаришлар, ютуқларимиз, шу билан бирга, катта-катта муаммоларимиз, ташқи ва ички сиёсатимизнинг одимларидан хабардорсиз, албатта. Мамлакатимиз меҳнаткашлари келажакларини, тақдирларини ўз қўллари билан бунёд этмоқдалар. Мустақиллигимиз эълон қилинганидан буён ўтган давр нисбатан қисқа бўлса-да, халқимиз ва давлатимиз тарихида ғоят катта ишлар юз берди. Миллий давлатчилигимизни қайта тиклашда, кўп асрлик бекиёс маънавий меросимиз, тариху маданиятимиз, дину тилимиз, муқаддас урф-одатларимизнинг яна қад ростлашида сезиларли қадамлар қўйилди. Миллий ғуруримиз, ориятимиз тикланмоқда, қалбимизда асл ватанпарварлик туйғулари уйғонмоқда.

Ўзбекистон ўзига хос ва мос тараққиёт йўлини танлаб, ўз ҳаётини қураяпти. Биз жаҳондаги тараққий этган мамлакатларнинг ривожланиш йўлларини диққат билан ўргандик ва ўрганиб бораётирмиз. Улардан халқимиз руҳияти, табиатига мос келадиганларини танлаб олиб, фойдаланяпмиз. Шу билан бирга ўз тарихимизни жиддий ва синчиклаб таҳлил қилмоқдамиз.

Ўрта асрларда ўлкамизда шаклланган бозор муносабатларининг андозаси ўз даврида Европа мамлакатлари тараққиётига улкан таъсир кўрсатгани тарихдан маълум. Шу боисдан ўз ривожланиш йўлимизни аждодларимизнинг турмуш тарзи ва ҳозирги пешқадам давлатларнинг иқтисодиётда эришган ютуқлари асосида белгиламоқдамиз. Биз ишлаб чиққан иқтисодий ва ижтимоий тараққиёт йўлининг беш тамойили ана шу тажрибаларга асосланади. Яна такрорлайман: муҳими, биз турмуш тарзимизни ўзгартирувчи ислоҳотларни инқилобий сакрашларсиз, босқичма-босқич, меҳнаткашлар манфаатини муҳофаза қилган ҳолда, тадрижий — эволюцион равишда амалга оширaётирмиз.

Хўш, танлаб олинган йўлнинг дастлабки босқичида қандай натижаларга эришилди?

Мен бугун тўла ишонч билан айта оламанки, мазкур қоидаларнинг рўёбга чиқарилиши минтақада барқарорликни, жамиятда осойишталикни, фуқаролар тотувлигини сақлаб қолишга имкон берди. Тотувлик бор жойда эса баракали ва самарали меҳнатга пухта замин бўлади.

Ижтимоий муносабатларда жамиятимиз учун мутлақо янги бўлган асослар яратилмоқда. Давлат бошқаруви, иқтисод қонунлари ўзгаряпти. Хусусий мулкчиликка асосланган кўп укладли, дунё сари очиқ юз тутган иқтисодиёт пайдо бўлаётир. Жаҳондаги энг илғор тажрибаларга таянган ҳолда, бозор иқтисодиётига хос янги молия, банк-кредит, тижорат тизимлари барпо этилаяпти. Шуниси қувончлики, қўшни мамлакатлар бизнинг бу тажрибамиздан фойдаланмоқда. Куни кеча Қирғизистонда "Ўзбекистон —бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли" китобининг чоп этилиши фикримизнинг ёрқин далилидир.

Бугун биз тарихий воқеани бошдан кечирмоқдамиз. 1994 йилнинг 1 июлидан бошлаб мамлакатимизда миллий валюта — сўм муомалага киритилди. Сўмни муомалага киритиш юзасидан чиқарилган фармон ва қарорларнинг энг муҳим жиҳати шундаки, уларда серфарзанд оилалар, нафақахўрлар, қаровчиси йўқ кишиларни ижтимоий ҳимоялаш кўзда тутилган.

Халқимиз сўм-купоннинг 1 августга қадар янги пул билан баравар муомалада юришини давлатнинг яна бир ғамхўрлиги сифатида мамнуният билан қабул қилди.

Миллий пулга эга бўлиш ҳам бир саодат. Энди ҳамма гап — ана шу саодатнинг қадрига етишда. Тўғри, пулнинг қадр-қиммати унинг тайёр маҳсулот, олтин заҳираси билан қай даражада таъминлангани ва яна бир қанча мезонлар орқали белгиланади. Аммо унинг нуфузини кўтарадиган яна бир муҳим омил борки, бу — биз ўз пулимизни мустақиллигимиз белгиларидан бири сифатида асраб-авайлашимиз, унинг куч-қудрати, қадри баланд бўлиши йўлида фидокорона меҳнат қилишимиз лозимлигидир. Зеро, миллий пулимиз — миллий ғуруримиз демакдир. Мен бугунги учрашувдан фойдаланиб эътиборингизни яна муҳим бир масалага жалб қилмоқчиман. Албатта, ҳар қайси одам, фуқаро бозорга, магазинга чиққанда қўлида, чўнтагида бўлган пулнинг харид имконияти кучли, қиймати баланд, бақувват бўлишини истайди. Шу мақсадга эришиш учун республикамизда бугунги кунда миллий валютани муомалага киритиш билан бирга қуйидаги муҳим дастурларни амалга оширишимиз зарур:

1. Ички бозоримизни истеъмол моллари билан тўлдириш.

2. Давлат харажатларини кескин қисқартириш, қатъий молия, банк-кредит сиёсатини ўтказиш.

3. Экспорт имкониятларини кескин кучайтириш. Шу йўл билан чет мамлакатлардан, аввало, эркин валюта олиб келиш. Чунки биз четдан маҳсулотни ана шу давлатларнинг пулига харид қиламиз. Яъни четга қанча кўп маҳсулот чиқарсак, шунча ўзимизга керакли мол, асбоб-ускуналар сотиб олишимиз мумкин.

4. Республикада пул эмиссиясига, яъни мол билан таъминланмаган ортиқча пул муомалада бўлишига йўл қўймаслик. Аҳолига берилган пулни товарлар сотиш, хизматлар кўрсатиш орқали, уларнинг эҳтиёж ва талабини қондириш билан давлат хазинасига қайтариш.

Пул муомаласини барқарорлаштириш ҳақида гапирар эканмиз, биринчи навбатдаги энг муҳим масала — пулимизни ички конвертация қилиш, содда тил билан айтганда, миллий пулимизни эркин валютага (доллар, марка, иен ва ҳоказо) алмаштиришга эришиш. Бу борада алмашиш курсини марказий банкда ўтказилаётган биржаларда аниқланаётган даражада ташкил этиш, яъни эркин бозорнинг асосий талабларини қондириш, шу орқали дунё бозори таркибига кириш мақсади қўйиляпти. Айтмоқчиманки, бугунги кунда шу тадбирларни амалга ошириш учун катта ва пухта тайёргарлик кўряпмиз.

Бундай муҳим вазифаларни бажариш халқимиздан кўп синовларни бошдан кечиришни, ишимизда **ҳалоллик ва фидойилик** бўлишини талаб қилади.

Ўзбекистон собиқ СССР парчаланганидан кейин мустақилликни осонгина қўлга киритди, деганлар қаттиқ янглишади. Озодлик, эркинлик шундай буюк неъматки, уни биров ҳадя қилолма ди.

Озодликка фақат курашиб эришилади. Бино тепасига ўз байроғимизни тикиб, биз — мустақилмиз дейиш, ўта соддаликдир. **Сиёсий мустақиллик пухта ва мустаҳкам иқтисодий заминга эга бўлмаса, у ҳали тўла мустақиллик дегани эмас. Том маънода мустақил бўлиш учун давлатимизнинг иқтисодий пойдеворини мустаҳкамлашимиз зарур.**

Яна бир ҳақиқатни такрорлаб ўтишга тўғри келади: **мустақиллик, танланган истиқлол йўли, авваламбор, ҳар қайси инсон, фуқаро, бутун жамият келажаги учун муносиб ҳаёт, фаровонлик, барқарорлик бахш этган тақдирдагина халқимиз учун маъқул бўлиши муқаррардир.**

Азиз биродарлар!

Тошкент шаҳрининг Ўзбекистондаги мавқеи ва аҳамияти ҳаммамизга аён. У мустақил давлатимизнинг пойтахти, йирик илмий ва маданий марказигина бўлиб қолмасдан, таъбир жоиз бўлса, унинг юраги ҳамдир. Шу сабабли, Тошкентдаги ижтимоий-сиёсий барқарорликка, ишларнинг аҳволига қараб бутун республикамиздаги вазият ҳақида хулоса чиқариш мумкин. Юрак соғлом экан, мамлакатимиз ҳам тез ўсиб улғаяди, тараққиёт йўлидан дадил олға бораверади.

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 16 июль куни Германия Федератив Республикаси Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлиги расмий делегацияси раҳбари, парламент давлат котиби Ганс Петер Репникни ҳамда Германиядаги Аденауэр фонди бошқарув раиси доктор Герд Лангутни қабул қилди.

Ислом Каримов Ўзбекистон ва Германия ўртасида тобора кенгайиб бораётган ҳамкорлик алоқалари тўғрисида сўзлар экан, ўзбек мутахассисларининг Германияда ўқиб, тажриба орттириб қайтишида Аденауэр фонди катта ёрдам бераётганини алоҳида таъкидлади.

— Биз Германия билан нафақат иқтисодий, балки маданий, маънавий ва сиёсий соҳаларда ҳам яқин ҳамкорликни кенгайтириш тарафдоримиз, - деди мамлакатимиз раҳбари.

Меҳмонлар республикамиз Президентига Германия ҳукумат раҳбарларининг қизғин саломини етказдилар. Мулоқот чоғида ўзаро ҳамкорлик муносабатларини янада мустаҳкамлаш, Ўзбекистонда миллий валютага ўтиш жараёнининг бориши, Марказий Осиё давлатларининг минтақавий ҳамкорлиги истиқболлари тўғрисидаги ва бошқа кўпгина масалалар юзасидан фикрлашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов, Ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов, республика Миллий банки бошқаруви раиси Р. Азимов қатнашди.

Учрашувда Германия Федератив Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Карл Хайнц Куна ҳозир бўлди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Р. Р. Юнусовни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида.

Рустам Расулович Юнусов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 июль

• Ғалла ўрими кундалиги

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

ҒАЛЛА ўрим-йиғими ишлари ҳал қилувчи паллага кирди. Ҳар бир дамни ғанимат билаётган, далалардаги қолган ҳосилни сўнгги ғрамигача сира нобуд қилмай, ўрим-янчиб олишга астойдил бел боғлаган азамат ғаллакорларимиз биринкетин ғалаба манзилига етиб келмоқдалар. Бу умумий сафарбарликка, ўрим суръатининг ошишига имкон яратяпти, давлат омборларига келиб тушаётган ғалла миқдори кундан-кун ошиб боряпти. Ғалла ўримини тезроқ туғаллаш, давлатга дон топшириш режасини барвақт бажариб, республикамиз мустақиллигининг уч йиллиги байрамига муносиб меҳнат совғалари билан бориш шу куннинг энг муҳим вазифасидир. Бу айни вақтда ғаллакорларимизнинг кўнгил ҳоҳиши, юрак амри ҳамдир. Куни кеча Паркент тумани ғаллакорлари катта ютуқни қўлга киритдилар. Давлат омборларига 5600 тонна ўрнига 5630 тоннадан зиёд сара дон етказиб берилиб, бу борадаги йиллик режа ошириб бажарилди. Бу ютуққа мавсум бошидан бошлаб ғаллазорларда меҳнат беллашувининг авж олдирилгани, сафарбарлик ва ташкилотчилик тўғри йўлга қўйилганлиги ва авваламбор, далада ишлаётганлар учун зарур барча шарт-шароитлар яратиб берилгани туфайли эришилди.

Туман хўжаликларида ғалла ҳосилдорлиги чакки бўлмади. Мўл ҳосил етиштирилган лалми ерларнинг ҳар гектаридан 15 центнердан, суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 22 центнердан ошириб хирмон уйилмоқда. Туманда ҳали ўроқ тушмаган майдонлар бор. Ҳозиргача фақат 7510 гектар ердаги ғалла ўриб-янчиб олинди. Бу жами ғалла майдонларнинг 38 фоизини ташкил этади.

* * *

ВИЛОЯТИМИЗНИНГ энг йирик ғаллакор районларидан бири ҳисобланган Қуйи Чирчиқ тумани миришкорлари ҳам кўзланган маррага етиш арафасида турибдилар. Туманда ҳозиргача давлатга дон топшириш йиллик режаларини аллақачон ўринлатиб қўйган хўжаликлар анчагина. "Гулистон", "Дўстлик" ва "Ўзбекистон" хўжаликлари ана шундай пешқадам жамоалар жумласидандир. Гулистонликлар 350 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34,5 центнердан, "Дўстлик" жамоаси ғаллакорлари 310 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан дон хирмони уйиб, туманда энг юқори ҳосилдорликка эришдилар. Шу ўринда "Ўзбекистон" хўжалигининг қўшаётган ҳиссаси алоҳида салмоққа эга. Хўжаликда ҳозиргача 1220 гектар майдондаги ғалланинг 702 гектаридаги ҳосил ўриб-янчиб олинди. Ҳар гектар ердан олинаётган ҳосил ўртача 33,8 центнерни ташкил этмоқда.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

БУЮК БАЙРАМ ТАРАДДУДИДА

Республикамиз меҳнаткашлари, бутун халқимиз мустақиллигимизнинг уч йиллигини муносиб кутиб олиш ишларини аллақачон бошлаб юборган. Зотан, бу байрам мамлакатимиздаги барча байрамларнинг асосийси, бошқача айтганда, бош байрамимиздир. Мазкур байрамни ҳар томонлама муносиб кутиб олиш, меҳнат совғалари тайёрлаш юртимиздаги ҳар бир фуқаронинг асл нияти, шарафли бурчи бўлмоғи керак. Шунинг учун ҳам республика Вазирлар Маҳкамаси мустақиллик байрамини кенг нишонлашга доир махсус қарор қабул қилди. Шу қарорга биноан байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмитаси тузилган эди. 16 июль куни Вазирлар Маҳкамасида ана шу ташкилий қўмитанинг биринчи йиғилиши бўлди. Йиғилишни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилий қўмита раиси И. Жўрабеков қисқача кириш сўзи билан очди.

— Республикамизда тарихан қисқа, мустақилликка эришгандан буён ўтган салкам 3 йил мобайнида ғоят улкан ўзгаришлар рўй берди, — деди И. Жўрабеков. — Иқтисодий ислоҳотлар мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, деҳқонларга ер бериш ва бошқа соҳалардаги тарихий ўзгаришларни эслатиш кифоядир. Шу давр ичида юртимиз жаҳонга юз тутди. Бугун ўлкамизда ўнлаб хорижий давлатлар билан ҳамкорликда очилган юзлаб қўшма корхоналар ишлаб турибди. Яқиндагина эса мустақиллигимизнинг асосий белгиларидан бири бўлган миллий валютамиз – сўм муомалага киритилди. Буларнинг ҳаммаси Президентимиз Ислом Каримов олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатнинг амалий самараларидир.

Йиғилишда байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишнинг дастури лойиҳаси муҳокама қилинди ҳамда тасдиқланди. Мустақиллигимизнинг 3 йиллигига қадар қуриб битказилиши лозим бўлган объектлар кўриб чиқилди. Шунингдек, байрамнинг маданий тадбирлари хусусида ҳам фикр юритилди. Бу йил байрамни ўзига хос тарзда нишонлаш, ўтган йилдаги байрамлар тадбирларини иложи борича такрорламаслик ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ҳамда туманлар марказларида, шаҳар ва қишлоқларда, маҳаллаларда байрамга тайёргарлик ишларини кучайтириш ва бош байрамимизни муносиб кутиб олишнинг аниқ чора-тадбирлари белгилаб олинди. Матбуотда, радио ва телевидениеда мустақиллигимизнинг тарихий аҳамиятини очиб берадиган, ёшларда ватанпарварлик туйғуларини тарбиялашда кўмак берадиган чиқишлар, кўрсатув ва эшиттиришлар уюштириш, танловлар эълон қилиш лозимлиги таъкидланди. Шу билан бирга олимлар, ижодкор зиёлилар хўжалик ва корхоналарда, маҳалла ва қишлоқларда аҳолининг турли қатлами билан суҳбатлар, учрашувлар ўтказиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров, Бош Вазир ўринбосарлари М. Қорабоев, М. Усмонов иштирок этди.

(ЎзА)

Халқаро ҳамкорлик

Танишинг: Аденауэр фонди !

18июль куни пойтахтимизнинг "Халқлар Дўстлиги" саройида Конрад Аденауэр Фондини (ГФР) таништириш маросими бўлди. Ушбу тадбир фонднинг Марказий Осиё мамлакатлари — Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистонда фаолият бошлаши муносабати билан ташкил этилди. Тантанали очилиш маросимида фонд бошқаруви раиси доктор Герд Лангут, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, ГФРнинг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Карл Хайнц Куна табрик нутқи сўзладилар. Нотиқлар Президент Ислом Каримовнинг 1993 йилнинг апрель ойидаги Германияга сафари Ўзбекистон-Германия ҳамкорлик алоқаларига катта куч бағишлаганини қайд этдилар. Жумладан, ана шу ташриф чоғида Ўзбекистон билан Аденауэр фонди ўртасидаги муносабатларнинг илк пойдевори қўйилгани алоҳида таъкидланди. Келгусида ўзаро ҳамкорликнинг давомий ва самарали бўлишига ишонч билдирилди.

Анжуманда ГФР иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлиги давлат котиби Ганс Петер Репник, Ўзбекистон Республикаси фан ва техника давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари Тўхтапўлат Рисқиев маъруза қилдилар. Конрад Аденауэр фондининг Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон республикаларидаги мухтор вакили Вольфганг Шрайбер Марказий Осиё давлатлари, хусусан, Ўзбекистон билан ўзаро ҳамкорлик юзасидан тайёрланаётган лойиҳалар тўғрисида ахборот берди.

(ЎзА)

БИТИМЛАР ИМЗОЛАНДИ

Германия Федератив Республикаси парламенти давлат котиби Ганс Петер Репник бошчилигидаги иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлиги расмий делегацияси аъзолари 18 июль куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, ташқи иқтисодий алоқалар вазири Ўткир Султонов билан учрашди.

Ўзаро ҳамкорликнинг аниқ дастури ҳамда маҳсулот сотиб олишда ёрдам кўрсатиш борасида Ўзбекистон ва Германия Федератив Республикалари ўртасида молиявий ҳамкорлик ҳақидаги битимлар имзоланди.

(ЎзА).

ҲИСОБ-КИТОБ ВА РЕЖА БЎЛГАНИ ЯХШИ

Ҳа, ажойиб бир даврда яшамоқдамиз. Бутун жумҳуриятимиз аҳли мустақиллигимизнинг уч йиллигини муносиб нишонлашга тараддуд кўрмоқда. Президентимиз И. А. Каримов раҳбарлигида иқтисодий ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Иқтисодий ислоҳотлар муваффақиятига биз фермерлар ҳам баҳоли-қудрат муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқдамиз. Зотан, Президентимиз ва ҳукуматимиз фармонлари ҳамда қарорлари тадбиркорликни, ишбилармонликни ривожлантиришга катта йўл очиб берди.

Бироқ, мени бир муаммо қийнаб келмоқда. Бундоқ ўйлаб қарасам, фермерлар етиштирган маҳсулотлар — сабзавот, полиз неъматлари, чорва маҳсулотлари бирон-бир ерда давлат идоралари томонидан маълумотларда ёхуд режаларда қайд этилмайди. Нега энди шундай?! Ахир биз етиштирган маҳсулотларимизни бозорларда ёки хос дўконларимизда аҳолига сотамизку.

Мутасадди ташкилотлар ҳосил етилиши арафасида бизнинг корхоналаримизга келиб ёки далаларимизга ташриф буюриб, товарлар ҳажмини, ҳосил миқдорини аниқласалар, бизнинг ҳисоб-китобларимизни инобатга олсалар, улар тегишли маълумотномаларда қайд этилса, айни муддао бўлар эди.

Чунки, шунга яраша солиқ тўлаймиз, ўзаро ҳисоб-китоб қиламиз. Яна бир гап. Айрим калта ўйлайдиган ижарачилар етиштирган маҳсулотларини ўзларининг ҳужжатларида камроқ қилиб кўрсатишга ҳаракат қиладилар. Шу тариқа улар, гўё ўзларича, кам солиқ тўлайдилар. Бу — давлат хазинасига зарар етказиш эмасми?

• Фермер муаммо кўтаради

Президентимиз И. А. Каримов яқинда бўлиб ўтган Тошкент шаҳар кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида жуда катта муаммоларни ўртага ташлади. Президентимиз нутқи шахсан мени ҳаққонийлиги билан жуда тўлқинлантириб юборди.

Ҳа, маълумки, бир қанча вақт муқаддам вилоят ҳокимимиз ташаббуси билан Тошкент шаҳри билан Тошкент вилояти ўртасидаги алоқаларни ва ҳамкорликни янги поғонага кўтариш юзасидан савобли ишлар бошланган эди. Бунинг якуни ўлароқ, икки ўртада ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим имзоланди. Ана шу битим юзасидан бизлар ҳам анчагина тадбирларни амалга оширмоқдамиз. Жумладан, Тошкент шаҳрининг Сирғали тумани аҳолисига бир қадар арзон баҳода бир неча тонна гўшт сотилди. Яқин кунлар ичида парранда гўшти билан савдо қиладиган дўконимиз ҳам ишга тушиш арафасида турипти. Ҳар куни "Қорасув" жамоа хўжалиги аҳолисидан харид қилинадиган сутлар Зангиота туманидаги сут қабул қилиш пунктига олиб бориб топширилмоқда. Бу йилги режаларимиз ҳам ёмон эмас. Яқин кунларда қаймоқ, пишлоқ, творог, қатиқ сингари маҳсулотларни ишлаб чиқариб, аҳолига сотамиз. 20 гектар ерга экилган лавлаги, маккажўхори ва бошқа экинларимиз ҳам мўл ҳосил бераман деб турипти. Бироқ улар қайси идора томонидан маълумотга киритилади? Биз буни билмаймиз. Юқори мутасадди ташкилотлар мана шу муаммони зудлик билан ҳал қилсалар, жуда яхши иш бўлар эди. Бу вилоятимиздаги барча фермерларнинг дилидаги гап деб ўйлайман.

С. МУҲИДДИНОВ,
Зангиота туманидаги "Қорасув" жамоа хўжалиги фермери.

ҲАЛОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК— ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бу шаҳри азимда Ўзбекистон қудрати, салоҳиятининг энг сара, танланган кучлари — етук ва бой тажрибага эга ташкилотчи раҳбарлар, илму фан ва маданиятимизнинг таниқли намояндалари, ҳар ишга қодир мутахассислар жамланган. **Тошкентликлар ҳақиқий фидойи ватанпарвар эканликларини доимо амалда исбот қилиб келганлар ва келмоқдалар. Кўпгина ибратли ишлар, ташаббуслар, янгиликлар одатда пойтахтдан бошланади.**

Шаҳарликларнинг заҳматкаш қўллари билан зилзила вайроналари ўрнида қайтадан қад ростлаган Тошкент афсоналардагидек ёшариб ва яшнаб, бутун кўрки, чиройи, муҳташамлиги билан чинакамига **Шарқ юлдузи ва Шарқ дарвозаси** бўлиб ном қозонди.

Сизларнинг заковатингиз туфайли саноатда ва бошқа муҳим соҳаларда илму фан тараққиётини белгилаб берувчи энг замонавий тармоқлар ва ишлаб чиқариш қувватлари яратилди. **Низо ва адоватларга чек қўйиш, халқларни яраштириш ва дўстлаштириш, тинчликни мустаҳкамлаш, ҳамкорликни ривожлантириш каби савобли ишларга бош-қош бўлгани туфайли «Тошкент руҳи» деган тушунча пайдо бўлди ва жаҳонга таралди.** Бугун ҳам бу руҳ тирик, у тобора янги маъно ва мазмун билан бойиб бормоқда.

Ўзбекистон ҳукумати Тошкентнинг талаб ва эҳтиёжларига ҳамиша катта аҳамият бериб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Биргина мисол: фақат 1994 йил бошидан бери аҳолини меъёр бўйича бериладиган маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаш, гўшт, ун, шакар, болалар озиқ-овқатлари, бошқа кундалик эҳтиёж моллари харид қилиш учун 1 миллиард 300 миллион сўм миқдорида маблағ ажратилди. Шаҳар жамоат транспорти эҳтиёжини қондириш мақсадида янги автобус, трамвай ва троллейбуслар, эҳтиёт қисмлар харид қилиш учун имконият даражасида валюта берилмоқда. Аҳоли учун уй-жой қуриш, шаҳар коммунал хўжалиги сарф-харажатларининг асосий қисми ҳам давлат хазинаси ҳисобидан қопланяпти.

Тошкент шаҳрига бундай катта имтиёз ва ҳуқуқлар берилган экан, пойтахтдаги ишларнинг аҳволи масаласида талабчанлик ҳам юксак бўлиши табиийдир. Биз шаҳар аҳли ва фаолларининг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш, туб иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги ҳалол меҳнатлари, саъй-ҳаракатлари, изланишларини эътироф этган ҳолда, ҳамма соҳаларда ҳам иш бугунги мураккаб ва **масъулиятли давр талаблари даражасида эмаслигини тан олмасдан иложимиз йўқ.**

Камчилик ва нуқсонларга ўзимиз холис баҳо бермасак, уларни бартараф этиш юзасидан шошилинч чоралар кўрмасак, кейинчалик «касалнинг иситмаси» ошкор этиб қўяди.

Тошкент саноати — мамлакатимиз иқтисодиётининг таянч устунларидан бири, деб айтсак, асло муболаға бўлмайди. Агар унинг фаолиятида камчилик юз берса, бу ҳолнинг оқибатлари бутун халқ хўжалигида сезилади, бошқа соҳаларни орқага тортади, муаммоларни кескинлаштиради. Шундай экан, пойтахт саноатининг барқарор ишлаши, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларини муттасил кўпайтириб бориш — энг долзарб вазифадир.

Тўғри, шаҳар саноатида бирмунча ижобий силжишлар бор. Бир қанча корхоналарда янги маҳсулот турлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Хитой, Ҳиндистон, Жанубий Корея, Америка Қўшма Штатлари, Италия, Олмония, Чехия, Болгария ва Туркия ишбилармонлари билан қўшма корхоналар барпо этилиб, уларнинг кўпчилиги ҳозир маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Лекин, бу—шаҳар саноатчиларининг ҳамма ишлари ҳам жойида экан, degани эмас.

Ачинарли жойи шундаки, шаҳардаги деярли барча корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча пасайди. Машинасозлик саноати комплекси корхоналарида энг асосий маҳсулотлар — **экскаватор ишлаб чиқариш 84,3 фоизга, автомобиль прицеплари ва ярим прицеплари 64,3 фоизга, компрессорлар 57,2 фоизга, пахта териш машиналари 58,3 фоизга, тракторлар эса 85,9 фоизга** тушиб қолди.

Албатта, биз тўғри тушунамиз, буларнинг асосий сабаби кўп ҳолларда — Ҳамдўстлик мамлакатларидан хомашё келтириш қийин бўлаётгани, хўжалик алоқаларининг узилиши деб айтиш мумкин. **Бу бор гап ва жуда жиддий муаммо бўлиб турибди.** Лекин бугунги кунда нуқул ана шу сабабларни рўкач қилаётган корхона раҳбарларини мен «баҳона изловчилар» деб атаган бўлардим. Ахир, ўзингиз ўйланг, Ҳамдўстлик мамлакатлари билан алоқалар узилганига уч-тўрт йилдан ошди. Нима, энди қўл қовуштириб ўтнравериш керакми? Кўриб турибсиз, Ҳамдўстлик мамлакатлари раҳбарлари билан бўлган олий даражадаги учрашувларда биз ҳар гал иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш масаласини қўймоқдамиз, қўлимиздан келганича чорасини кўряпмиз. Афсуски, айрим давлат ва ташкилот раҳбарлари бу борада қуруқ ваъдалардан нарига ўтолмаяпти. Уларнинг тушунчаси, дунёқараши, иш услублари эски замонда қотиб қолган, деб айтсак адашмаймиз. Чунки уларнинг асосий иш услуби — боқимандалик. Гўё уларнинг ишини давлат бажариши, муаммоларини кимдир ҳал қилиб бериши керак. Бундай эскича фикрлайдиган раҳбарлар билмайдики, ҳақиқий тадбиркорлар аллақачон янгича услубда ишлашга ўтган. Боз устига, узоқни кўрадиган раҳбарлар ўз корхоналарига чет эл сармояси ва илғор технологиясини олиб келяпти ва иқтисодий самарага эришяпти.

Маъмурий-буйруқбозликни ақида этиб олган уқувсиз кишилар эса ҳали-ҳануз «олма пиш — оғзимга туш» деганларича, хомашё ва зарур қисмларни давлат олиб келиб беришини кутиб ўтирибди. Масалан, Тошкент трактор заводини олинг. Бундай раҳбарлар фақат ўзига зиён келтирса майли эди, лекин уларнинг бундай фаолияти оқибатида корхона банкротга йўлиқиб, жамоа аъзолари ишсиз қолиши мумкин.

Мен ана шундай ҳолатларни таҳлил қилиб, бир хулосага келаман: корхонаси, меҳнат жамоаси тақдирини ўйламайдиган катта-катта корхоналарнинг раҳбарлари республика ташқарисидан ҳар эҳтимолга қарши ўзига бошпана, бошқача айтганда, «эҳтиёт жой»ларни ҳозирлаб қўйганга ўхшайди. Иш талаб қилсанг, «кетишим мумкин» қабилидаги гапларни айтади. Қўлида ишлайдиган меҳнаткашларнинг тирикчилиги, уларнинг тақдири ҳақида эса ўйлаш йўқ.

Ўзбекистонни ўз ватаним деб ҳисобламайдиган, унинг қийинчиликларини шахсий қийинчилигим деб ҳис этмайдиган раҳбарлардан не наф? Лекин бу муаммо билан шаҳарда бирор киши шуғулланадими? Бу масалани кўндаланг қўядиган одам борми?

Бозор иқтисодиётининг қонун ва талаблари бир жиҳатдан қатъий ва аёвсиз бўлса-да, улар ҳаммани ўз қўлидан келадиган иш билан шуғулланишга, топширилган вазифа, одамлар тақдири учун масъулиятни теран ҳис этишга ўргатади. Боқимандалик кайфиятида бўлганлар бозор йўлидан четга чиқиб қолаверади.

Тошкент шаҳрида ҳозир 70 дан зиёд зарар кўриб ишлаётган корхона борлигини шаҳар ҳокимлиги билармикан? Хўш, агар билса, унда қандай чоралар кўриляпти? Бу борада қандай амалий таклифлар бор? Бу саволнинг жавоби ҳаммага маълум: муҳим ишда сезиларли ўзгаришлар бўлаётгани йўқ.

Ҳолбуки, уларнинг тақдирини ҳал этиш керак. Қачонгача бу корхоналар давлат елкасида юк бўлади? Яқинда «Банкрот тўғрисида» қонун қабул қилдик. Ўйлайманки, агар давлат шу корхоналарни тарқатиб юбориб, ишчиларга нафақа тўласа ҳам ҳозиргидан камроқ зарар кўрар эди.

Уларни хусусийлаштириш, керак бўлса, тадбиркорларга шахсий мулк қилиб бериш керак, деб ўйлайман. Ишонаманки, бу корхоналарни ўз эгасига топширсак, иқтисодий аҳволи яхшиланади, гуллаб-яшнаб кетади.

Минг афсуски, бугунги ўтиш давридан фойдаланиб, баъзи бир нафс балоси гирдобига тушган раҳбарлар ўз манфаатини кўзлаб, нопок йўлларга, ҳатто жиноят йўлига ўтиб кетаётган ҳолларни учратиш мумкин.

Кейинги вақтда айрим ташкилот раҳбарларининг порахўрлик, молиявий хатолар ва талон-торожлик йўлига кириб қолгани фош бўляпти.

«Ўзбеккабель» бирлашмасининг раҳбарлари қандай қўпол хатоларга йўл қўйгани сизларга матбуотдан маълум. Бу бирлашмага ўтган йили 12 минг тонна қимматбаҳо маҳсулот — мана шу Ўзбекистон заминидан чиққан мис мақсадли йўналиш, шу жумладан, мамлакат эҳтиёжи — давлат буюртмасини бажариш учун ажратилган эди. Натижада эса унинг маълум қисми талон-торож қилинган Бу ерда сўм-купон, рубль ва доллар ҳисобидаги миллионлаб пул маблағлари совурилиб кетди. Бунда бевосита айбдор бўлган, нафси ҳакалак отган кимсалар бугун қонун олдида жавоб бермоқда. Афсуски, Тошкентдаги бошқа завод ва ташкилотларда ҳам шунга ўхшаш воқеалар рўй берган.

Ишлаб чиқариш корхоналарини хусусийлаштириш ва акциядорлик жамиятларига айлантириш билангина бугунги иқтисодий инқироздан чиқиш қийин. Энг аввало, ишлаб чиқаришга тадбиркор, ақлли, ташаббускор, иш ва жамоа манфаатлари ҳақида жон куйдирадиган инсонлар етакчилик қилиши зарурлигини ҳаётнинг ўзи талаб этмоқда. Лекин, минг афсуски, ишлаб чиқариш соҳасидаги айрим раҳбарларнинг суяги эски замонда қотган, ишга муносабати ўзгармаяпти. «Бугунги вазиятдан фойдаланиб қолиш керак, эртага ким билади, нима бўлади», деб юрганлар ҳам кам эмас.

Хўш бундай кимсалардан ва, умуман, бундай аҳволдан қандай қутулиш мумкин? Менинг фикримча, қутулиш чораси битта — ишчан, ақлли, иродали, иймони бут, ривожланган мамлакатлар тажрибасини ўрганишга интилувчи, юрагида Ватан туйғуси кучли бўлган ёш кадрларга ишониш ва ишни уларга топшириш керак.

Биз бугун фақат Тошкент шаҳри ҳақида фикр юритяпмиз. Лекин бу хил нохуш вазият мамлакатнинг бошқа шаҳар ва вилоятларида ҳам мавжуд. Нуқсонларнинг асосий сабаби — ўша жойларда ўтирган мансабдорларнинг ўз вазифасини бажармаслигида, деб тушунаман. Яна ўша оддий ҳақиқатни эслашга тўғри келади: ҳар қайси корхона, ташкилот, даҳа, туман, керак бўлса, шаҳар ва вилоятнинг эгаси бўлиши керак, жонкуяри бўлиши керак.

Минг афсуслар билан айтишимиз керакки, олийжаноб ва улуғвор ниятлар, одамларнинг ғам-ташвишлари, муаммо ва юмушлари четда қолиб, вазифада ўтирган айрим мансабдорлар ўйинчига айланиб, бир-бирининг жойини олиш, амал талашиш билан овора бўлаётган ҳолатларни кўриш мумкин. Шу каби иркит ҳаракату интилишда юрган кимсалар бу беш кунлик дунёни, охиратни мутлақо ўйламайдилар. Уларга инсоф, меҳру оқибат тушунчалари мутлақо бегона.

Транспорт ва алоқа хизмати ёмонлиги пойтахт аҳолисининг ҳақли эътирозига сабаб бўляпти. Бу соҳа мутасаддилари хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилаш ҳақида бош қотирмаяпти. Ҳамма билади: бугунги кунда юриб турган автобус, трамвай ва троллейбуслар сони анча камайиб қолган ва уларнинг аҳволи ачинарли. Лекин ижара усулида ишлаётган кўплаб автобус ҳайдовчилари назорат йўқлиги туфайли маршрутдан чиқиб кетиб, ўз чўнтакларини ўйлаб, истаган томонларига сафар қилишга одатланиб қолганини қандай изоҳлаш мумкин?

Биз шаҳар ва туман ҳокимлиги раҳбарларига соат 18 дан кейин, оддий фуқаролар сингари, шаҳар транспортида юришни маслаҳат берган бўлур эдик. Чунки улар хизмат машиналарининг пардали деразалари ортидаги ҳаётдан анча узилиб қолган кўринадилар.

Бугунги кунда шу соҳадаги кадрларнинг қўнимсизлиги туфайли корхоналарда 580 нафар автобус ҳайдовчиси, 160 нафар трамвай ҳайдовчиси, 200 нафарга яқин троллейбус ҳайдовчиси етишмайди.

Ана шундай сабаблар оқибатида шаҳар аҳолисининг бекатларда узоқ вақт қолиб кетиши, манзилига вақтида етиб боролмаслик ҳоллари рўй бермоқда.

Метро ишчиларининг фаолияти ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган, ёрдам бериш, ижтимоий муҳофаза қилиш тадбирлари мутлақо раҳбарлар эътиборидан четда қолган.

Биз шаҳар транспортининг бир маромда ишлаши учун ҳамма чорани кўряпмиз. Яқинда Чехиядан 50 та трамвай вагони, 100 та троллейбус, Туркиядан 500 та замонавий автобус келтирилиши кўзда тутилмоқда. Уларни пахтамиз эвазига сотиб оляпмиз.

Лекин шу соҳанинг мутасадди раҳбарлари ҳам жон куйдириши керакми-йўқми? Қачонгача шаҳар транспортидаги тартибсизликлар давом этади, хизмат савияси ниҳоятда ачинарли аҳволда қолади? Яна бир табиий савол: кўп жойларда корхона раҳбарлари енгил замонавий мошин — «иномарка» сотиб олиш билан банд. Шуларнинг ўрнига меҳнаткашларни, аҳолини олиб юрадиган автобуслар сотиб олишни уларга ким ман этган?

Эски шаҳар ҳудудида яшаётган аҳолининг нима айби бор— бунисини билмадим-у, лекин ободончилик масаласида, умуман, инсонга муносиб шароит яратиб беришда уларга ўгай кўз билан қаралаётгани аниқ. Эски шаҳар аҳли жуда қаноатли ва олижаноб халқ, газ ва канализация ўтказилганидан боши осмонга етиб юрибди. Лекин, азиз биродарлар, бизнинг улардан ҳали қарзимиз кўп. Модомики, транспорт масаласи хусусида гапирар эканмиз, келинг, бу ишнинг эски шаҳар қисмидаги аҳволи билан ҳам қизиқайлик.

Қарийб 700 минг киши истиқомат қилаётган эски шаҳар кўчаларини яна бир карра кўз ўнгимиздан ўтказайлик: ахир, бу кўчаларда автобус ёки троллейбус юрса — одам юролмайди, одам юрса—автобус ёки троллейбус юролмайди. Жазирама ёз иссиғида ёки қаҳратон қиш совуғида одам боласи жон сақлаб турадиган бирорта тузукроқ бекат ҳам йўқ. Менимча, шаҳар ҳокимлиги бу масалани жиддий ўрганиб, зудлик билан чора кўриши лозим.

Энди қурилиш масаласини олиб кўрайлик. Шаҳарда якка тартибда уй қуриш ниятида қарийб 12 минг талабнома берилган. Шундан атиги 4800 тагина талабнома қондирилган, холос, қолган 7200 талабнома шу кунга қадар эътибордан четда турибди.

Якка тартибдаги уй-жой қурувчилар учун кредит маблағлар ажратиш жуда муҳим масаладир. Шуниси ачинарлики, кредит сўраб берилган 14 минг талабномадан шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида бор-йўғи 60 таси қондирилган, холос. Ана шу талабномаси қондирилганларга ҳам қарийб 3 миллион сўм ўрнига 1,5 миллион сўмгина ажратилганини қандай тушунмоқ керак?

Бизда ота-боболардан мерос ажойиб фазилат бор: маҳаллий миллат топганини, аввало, уй қуришга сарфлайди. Эртага ўғлимни уйлантирсам, қайга жойлайман деб ташвиш чекади.

Оғирлигини давлат зиммасига юкламай. ўзим уй қуриб оламан деган ана шундай одамларга нега имтиёзли кредитлар бермаймиз? Нега уларни овораю сарсон қиламиз? Қаранг, 14 минг мурожаат бўлибдию, шундан 60 таси қондирилибди. Бу ўтакетган расмиятчилик, лоқайдлик эмасми?

Одамларга ғамхўрлик қилиш, 20—30 йилга, керак бўлса, 40 йилга кредит бериш лозим. Ўзи тўламаса, фарзандлари тўлайди.

Хуллас, шаҳарликларга кўпроқ имкон бериш, уларга уй-жой қуриш борасида ёрдам қилиш шаҳардаги раҳбарларнинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлмоғи керак! **Ҳақли савол туғилади: шаҳарда бу масалалар билан шуғулланувчи раҳбарлар борми ўзи ёки йўқми? Бор бўлса, улар ҳозиргача нима иш билан шуғулланган?**

Тошкент шаҳар телефон алоқаси хизматида кейинги уч йил мобайнида ишнинг сифати ёмонлашаётгани аҳолининг норозилигига сабаб бўлаётир.

1994 йил июнь ойида Тошкент шаҳар алоқа тармоқларида ишламайдиган телефонлар 25 фоизни ташкил этди. Станциялараро тармоқнинг 1820 йўналишидан 132 тасида умуман алоқа йўқ. Тармоқда материал-техник ҳолатнинг оғирлигини баҳона қилиб, ўз камчиликларига танқидий қарамаслик, ташаббуснинг йўқлиги ва лоқайдлик кайфияти ҳукм сурмоқда. Ҳатто бирор жойга қўнғироқ қилмоқчи бўлсанг, мақсадингга етишинг амримаҳол. Кабелларнинг сув ичида қолиши, аппаратларни вақтида профилактик таъмир қилиш раҳбарларнинг эътиборидан мутлақо четда қолган. Республика раҳбарияти талаб қилгандан кейин алоқа хизматидаги йўл қўйилган катта хатолар учун Тошкент шаҳар телефон алоқалари бирлашмаси бошлиғи П. Умаров, унинг ўринбосарлари, бир қанча телефон тармоқларининг бошлиқлари ишдан олинди. Савол туғилади: шаҳар ҳокимлигида шу **соҳа билан шуғулланувчи раҳбарлар нимага бунчалик масъулиятсизликка йўл қўйди? Ҳокимлик уларга ўз вақтида нега талаб қўймади? Нега уларнинг масъулияти вақтида эслатилмади?**

Бир ҳолат кишини ажаблантиради: айрим раҳбарлар кимни ишдан олса, Президент номи билан олади. Ишга эса ўз номидан қўяди. Бозордаги битта паттачини ишдан бўшата олмайдиган ҳоким ҳокимми? Бунақа ҳоким нега керак? Фақат савлат тўкиб юриш учунми?

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш тизимида 60 та стационар ва 156 та амбулатория-поликлиника мавжуд бўлиб, уларнинг 3 фоизи ҳанузгача марказий иситиш тармоғига уланмаган. Шаҳарда қарийб 52 фоиз тиббий «тез ёрдам» шифокорлари, участка терапевти, педиатор етишмайди. Натижада «тез ёрдам»ни соатлаб кутилади. Бунинг устига, уларнинг машинаси ишламайди, телефони ишламайди, турли-туман баҳоналари эса беҳисоб.

Профилактика ишларининг ёмонлиги туфайли, айниқса, ўткир ичак касаллиги билан оғриганларнинг 70 фоизини 14 ёшгача бўлган болалар ташкил этади. Шу кунгача шаҳарда маиший корхоналарнинг чиқинди ва ахлатларни ўз вақтида олиб кетиш масаласи ҳал қилинмаган. Ҳар куни шаҳар ҳудудида минг тоннадан ортиқ чиқинди тўпланиб қолаётганини шаҳар раҳбарлари кўрмайдими?

Тошкент даволаш муассасалари, дорихоналари ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида кўпдан-кўп шикоятлар тушмоқда. Шаҳар аҳолиси дорихоналарда ҳеч топа олмаётган дори-дармонларнинг бозордаги чайқовчилар қўлида ақлбовар қилмайдиган нархларда исталганча топилиши тоқат қилиб бўлмас ҳолдир.

Биз дори-дармон сотиш масаласида куни кеча махсус Фармон қабул қилдик. Ана шу Фармонни қатъият билан амалга ошириш зарур. Кимки кўча-кўйда ёки бозорда дори-дармон сотаётган бўлса, қонунга мувофиқ жиноий жавобгарликка тортилиши керак.

Ўзингиз ўйланг, катта миқдордаги пулга дори сотиб олсангизу, кафолати бўлмаса, у даво бўлиш ўрнига соғликка зиён етказса, ҳатто одамнинг ўлимига сабаб бўлса! Бу нима деган гап, ахир?

Шу йил июль ойида бозорларда 135 шахс 150 турдаги 837 қути дори-дармонни ғайриқонуний сотаётгани аниқланди. Биргина Ринат Бахтиев деган кимсанинг уйидан 2 миллиард сўм-купонлик дори мусодара қилинди. **Ваҳоланки, 1994 йилнинг биринчи ярмида шаҳар дорихоналари эҳтиёжининг 10 фоизи миқдорида дори-дармон билан таъминланди, холос.**

Бу ҳолат шуни кўрсатадики, шаҳарда соғлиқни сақлаш масаласи билан мутлақо шуғулланмай қўйилган. Акс ҳолда бозорда сотилаётган дори-дармон қаердан олинаётганини, олибсотарларни кимлар дори билан таъминлаётганини аниқлаш қийин эмас эди. Лекин бундай ишларни охиригача етказиш учун одам масъулиятли бўлиши керак.

Муҳтарам биродарлар, айтинглар, умуман, **хизмат соҳаларини назорат қилиб туриш, аҳоли талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш, хизмат савиясини оширишни талаб қилиш кимнинг иши ўзи?** Бизда мансабдор, амалдорлар, шунга мутасадди шахслар етарли эмасми?

Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда «Ҳой, барака топкурлар, саратон келди, кунлар иссиқ, одамларга сув беринглар!» деган эдик, мана, барча жойда минерал сув ва бошқа чанқовбосди ичимликлар пайдо бўлиб қолди.

Ақлли одамга биргина ишора кифоя, деган ҳикмат бор. Наҳотки, мутасадди кишилар шуни ҳам тушуниб етмаса? Энди шаҳар транспорти ва бошқа хизмат соҳалари билан ҳам Президентнинг ўзи шуғулланиши керакми?

Ҳар ким ўз нонини ҳалол топса, ўз вазифасини тўғри бажарса, олам гулистон бўлмайдими, ахир?

Мен, одатда, масъулиятли лавозимга тайинланаётган одамдан: шу иш қўлингиздан келадими, билимингиз, тажрибангиз етадими? деб сўрайман. Кўпчиликнинг жавоби шундай бўлади: мен солдатман, қаёққа юборсангиз бораверaман, содиқман ва ҳоказо. Бу ерда битта «шарт» бор: агар катта лавозим таклиф қилинаётган бўлса.

Нега ҳеч ким ўзига баҳо бериб, имкониятини чамалаб кўрмайди? Йўқ, бу иш қўлимдан келмайди, деб очиқ айтмайди?

Аслида ҳар соҳанинг бевосита раҳбари, халқимиз тилида айтганда, ҳар соҳанинг ўз эгаси бор. Афсуски, улар кўпроқ **тантанали маросимларда кўриниш берадилар ва савлат тўкиб ўтирадилар, холос.** Топширилган иш учун жавоб бериш талаб этилганида эса, ҳеч кимни топиб бўлмайди. Ҳамма айбни бир-бирига ағдараверади. **Хуллас, муаммо кўп-у, ҳал қилувчи йўқ, раҳбар кўп-у, жавобгар йўқ.**

Кўпчилик хафа бўлмасин-у, айрим раҳбарларнинг ғалати хислатлари ҳақида гапирмоқчиман. Улар қўл остидаги одамларга етарли эътибор бермайди, ўзидан юқори амалдорлар олдида эса, саккиз букилиб салом беради. Ишни билмайди десангиз, ўз манфаати йўлида калласини шундай ишлатадики, ҳайрон қоласиз! Ана шуларни кўриб, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда янглишиш нақадар мушкул оқибатларга олиб келиши мумкинлигига амин бўласиз. Тошкент шаҳрида иқтисодий ислоҳотларнинг боришига бир назар ташлайлик. Ҳозир шаҳарда 500 дан зиёд қўшма корхона рўйхатга олинган. Уларнинг кўпчилиги ҳали тўла ишга тушмаган. Бундай корхоналар, айниқса, Мирзо Улуғбек, Юнусобод ва Янгикасарой туманларида жуда ҳам кўп.

Хўш, ички бозоримизни сифатли маҳсулот билан таъминлайдиган ва хорижга мол чиқариб, мамлакат валюта заҳирасини бойитиши лозим бўлган **бу қўшма корхоналар фаолияти билан бирор қизиқяптими?**

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш ҳам ниҳоятда суст амалга оширилмоқда. Ваҳоланки, шаҳарда зарар кўриб ишлаётган савдо, умумий овқатланиш, маданий-маиший хизмат шохобчалари, кичик ва ўртача саноат корхоналари жуда ҳам кўп. Уларни ўз эгаларига тезроқ топшириш керак.

Ишончим комилки, боя айтганимдек, **тадбиркор ва ишнинг кўзини биладиган одамлар бундай корхоналарни тезда гуллатиб-яшнатиб юборади. Ўз шаҳрини обод қилишга аҳд қилган ҳар бир ҳоким бозор иқтисодиётининг энг муҳим шарти — мулкчилик шаклларининг хилма-хиллигини, маҳсулот ишлаб чиқаришда ва хизмат соҳаларида ўзаро рақобатни вужудга келтиришга алоҳида аҳамият беради.**

Бозор муносабатлари маълум даражада ишсизликни келтириб чиқариши табиийдир, корхона ва ташкилотлар берган рўйхат бўйича **шу йилнинг биринчи чорагида 4 мингдан зиёд одам ишдан бўшаган. Лекин шу пайтнинг ўзида 14 минг 736 иш жойи бўш турган.** Иш жойлари асосан саноат, қурилиш, транспорт, алоқа хизмати каби соҳаларда мавжуд. Бу муҳим масалада корхона ва тегишли идораларнинг бошини қовуштирадиган раҳбар борми-йўқми, деган савол туғилади.

Муҳтарам дўстлар!

Биз одатда иқтисодий қудратни фақат ишлаб чиқариш қувватларида деб тушунамиз. Аммо жаҳонда бошқа тажрибалар ҳам бор. Оқилона йўлга қўйилган банк тизими, биржалар фаолияти ҳам ўз давлатларига жуда катта фойда келтирмоқда.

Кейинги пайтларда Тошкентда бир неча машҳур хорижий банкларнинг ваколатхоналари очилди. Шунга қарамай, биз банкларимиз фаолиятида кескин ўзгаришларни сезмаяпмиз. Очиғини айтганда, уларнинг молия бозоридаги «шогирдлик» даври анча чўзилиб кетмоқда.

Банкларимиз фақатгина мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришни таъминлабгина қолмасдан, хорижий мижозлар маблағи билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўядиган пайт келди. Яқиндагина Алматида Ўзбекистон, Қирғизистон ва Қозоғистон раҳбарларининг аҳдлашуви асосида Марказий Осиё Ҳамкорлик ва тараққиёт банкининг таъсис этилиши бунга янги имкониятлар очиб беришига аминмиз. Қардош дўстларимиз билан алоқаларни ривожлантириш ва кенгайтиришнинг аҳамияти катта. Тошкент шаҳрида бу борада хайрли ишлар қилинаётганини айтишимиз керак. Тошкент шаҳри, Тошкент вилояти ва Жанубий Қозоғистон вилояти ўртасида тузилган шартнома бунинг ҳуқуқий асосларини яратади. Шу билан бирга, ҳамкорлик қўлами ҳозирча Тошкентдек шаҳри азим имкониятлари даражасида дея олмаймиз.

Агар ўзаро талаб ва эҳтиёжлар батафсил ўрганиб чиқилса, ҳамкорлик йўлидаги бюрократик тўсиқлар олиб ташланса, ҳозир ярим қувват билан ишлаётган шаҳар корхоналари имкониятини анча ошириш, Тошкент бозорларидаги деҳқончилик маҳсулотлари нархларини анча арзонлаштириш мумкин бўлур эди.

Бизнинг асосий вазифамиз — халқнинг турмуш даражасини кўтариш учун иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишни жадаллаштириш ва ички бозорни маҳсулот билан тўлдиришда тадбиркорларга кенг йўл очиб беришдан иборатдир.

Шу ўринда яна бир карра раҳбарлик масъулияти ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Чунки бугун ислоҳотнинг қай даражада амалга ошиши раҳбарларнинг дунёқарашига, ҳалол ва пок, тадбиркор ва ташаббускор бўлишига боғлиқдир.

Раҳбарлик — лавозим, мансаб эмас, аввало, одамларга хизмат қилиш масъулияти эканини барча тўғри тушуниб олмоғи зарур. Раҳбар дегани ҳаммадан кўпроқ ишлаб, фуқаролар саодати ва юрти равнақи учун елиб-югурадиган фидойи инсон бўлиши керак.

Халқ ҳамиша ўз дастурхонига, туриш-турмушига қараб раҳбарларнинг ишига баҳо беради. Халқимиз сабр-тоқатли, чидамли халқ. Уни ўз ҳолига ташлаб қўйиш — ўта масъулиятсизлик, ноинсофликдир. Ўзининг хатти-ҳаракати билан ҳукумат шаънига доғ туширадиган раҳбарлар орамизда бўлмаслиги керак.

Ҳаёт тажрибаси шуни кўрсатадики, бирор масалада халққа мурожаат қилинса, «Эй халойиқ, мана шундай масала, тўсиқ бор, шуни ечишга ёрдам беринглар» дейилса, халқ доимо «лаббай!» деб жавоб беради. Халқ — катта куч. Ҳамма гап шу кучдан оқилона фойдаланиш, одамларни савобли, ижобий ишларга жалб қила билишда. Агар мансабдор, раҳбарлик лавозимида ўтирганлар ташаббус кўрсатиб, жонкуярлик қилиб, курашга аввало ўзи бел боғласа, қолаверса, халққа мурожаат қилса, ҳар доим халқимиз ёрдамга чиқади.

Жамиятда адолат тамойилларини тиклаш борасидаги ишларимизни, жиноятчиликка, порахўрликка, таъмагирликка, зўравонликка қарши муросасиз чора кўраётганимизни халқимиз қўллаб-қувватлаётир. Акмал Икромов туманидаги «Пахтакор» маҳалласи оқсоқолларининг мактубида шаҳар ҳаёти ўз ҳолига ташлаб қўйилгани ачиниш билан баён қилинади. Улар бозорлардаги, кўчалардаги аҳволдан бениҳоя ранжиб, шаҳарда мустаҳкам тартиб-интизом ўрнатишни сўрайдилар. Ана шундай камчиликларни бартараф этиш фурсати етди, деб ўйлайман.

Инсон самарали ишлаши учун энг аввало хотиржам яшаши керак. Шаҳар осойишталигини таъминлаш мақсадида бирмунча ишлар қилинмоқда. Тошкентликларнинг ўзлари пойтахтда жамоат тартиби сақлаб турилганини, шаҳар тинч ва осойишта бўлиб қолганини эътироф этмоқдалар. Тошкент милицияси жиноятчиликни сезиларли даражада пасайтиришга, унинг оғир турларини анча камайтиришга муваффақ бўлди.

Мен кечқурун ишдан қайтар эканман, кўча-кўйларда бола-чақасини етаклаб, бемалол сайр этиб юрган одамларни, айниқса аёлларни кўриб қувонаман.

Шу билан бирга, бу масалада сал бўлса-да хотиржамликка берилиш жуда хавфлидир. Ҳали ҳам шаҳарда давлат ва фуқаролар мулкини ўғирлаш, жиноятчиликнинг баъзи бошқа турлари содир бўлиб турибди.

Маъмурий, ҳуқуқ-тартибот органлари шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда яна ҳам қаттиқроқ ишлаши шарт. Шаҳарда жиноятнинг олдини олиш борасида янада кўпроқ иш қилинмоғи, **коррупция, порахўрлик ва рэкетга нисбатан бешафқат кураш олиб борилмоғи лозим.** Бу борада Тошкент шаҳри бутун мамлакатга намуна бўлиши керак, деб ўйлайман.

Тошкентда 2 миллион 200 мингдан зиёд одам яшайди. Келди-кетди ҳам ниҳоятда кўп. Ўзбекларда: шаҳар бедарвоза эмас, деган гап бор. Шундай экан, Тошкентнинг дарвозаси бўлиши керак. Шаҳарнинг эгаси бўлиши даркор. Шимолдан, турли ёқлардан келаётган ҳар хил дайди ва муттаҳамларни ушлаб, келган жойига қайтариб юбориш керак.

Тошкентда жиноят оламининг машҳур намояндалари — «авторитет»лар кўп эди. Уларнинг аксарияти тугатилди. Баъзилари ҳозир тижорат йўлига ўтган. Лекин ёш, ҳаётни тушуниб етмаган, халқ тили билан айтганда, «ўпкаси йўқ» зўравонлар пайдо бўлаётгани аҳолини ташвишлантирмоқда. Ана шу жиноятчилар билиб қўйсин, уларга қарши шафқатсиз кураш тўхтамайди. Ҳар қандай зўравоннинг танобини тортиб қўйиш қўлимиздан келади.

Ўз-ўзини бошқаришнинг халқимиз анъаналари ва қадриятларига жуда хос бўлган усули — маҳаллалар тизими сўнгги йилларда жуда катта нуфузга эга бўлиб бормоқда. Улар амалда ўз ҳуқуқларидаги барча ишлар учун масъулдирлар. Зеро, маҳалланинг қўлидан келмайдиган иш йўқ.

Мен яна бир бор маҳаллалар фаолиятига аҳамият беришга, уларнинг даражасини кўтаришга даъват қиламан. Зеро, барчамиз маҳаллада ўсганмиз. Унинг нуфузини кўтариш, билингки нафақат иқтисодий, нафақат ижтимоий, балки бу — сиёсий, тарбиявий, улкан маънавий масаладир. Биз маҳаллаларга шу нуқтаи назардан қарашимиз лозим. Маҳалланинг ҳар қандай масалани ечишга қурби етади. Нега деганда, энг адолатли муҳит, энг адолатли ижтимоий шароит, вазият фақат маҳаллада бўлиши мумкин. Ҳеч бир корхона, ҳеч бир давлат идораси ёки жамоат ташкилоти бу борада маҳалла билан тенглаша олмайди. У ерда ҳаёт тажрибаси катта, заминга яқин, кўпни кўрган, барча ишни жой-жойига қўя оладиган фидойи одамлар яшайди ва ишлайди. Энг зўравон, манаман деган одам ҳам маҳалла аҳли олдида ювош бўлиб қолади. Нега деганда, ҳамма — у қандай одам бўлмасин, қайси лавозимда ўтирмасин, маҳалла аҳлига бўйсунишга мажбур. Шунинг учун такрор айтаман, айрим «бели бақувватлар» ҳам, кутириб кетаётган баъзи кимсалар ҳам маҳаллага қулоқ солади. Қулоқ солмай ҳам кўрсин-чи! Шундай экан, барча масалада маҳаллаларга суянган ҳолда ишлашимиз, келажагимизни улар ёрдамида қуришимиз лозим.

Ўзбекистон ҳукумати маҳаллаларга катта эътибор билан қараяпти. Тошкент маҳаллаларида, айниқса, эски шаҳар қисмида амалга оширилган ишлар бунга гувоҳлик бериб турибди. Биз амалда барча маҳаллаларни ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаб бўлдик. «Маҳалла» жамғармасининг ташкил этилиши, пойтахтимизда ишлаб чиқилган махсус «Маҳалла» дастури шаҳардаги кўпгина муаммоларни изчил ҳал этишга кўмаклашмоқда. Фурсатдан фойдаланиб, маҳалла аҳлига, фаолларига ўз миннатдорлигимни ва ҳурмат-эҳтиромимни билдирмоқчиман.

Азиз ҳамшаҳарлар!

Тошкент— Ўзбекистоннинг кўркидир. Уни жаҳоннинг энг гўзал шаҳарларидан бирига айлантириш сиз билан бизнинг муқаддас ва шоншараф ишимиздир.

Муваққат иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан, Тошкентимиз — жонажон пойтахтимизнинг муаммо-юмушларини ҳал қилишда, мушкулини енгиллаштиришда ҳеч ким меҳнатини аямайди деб ишонаман.

Хабарингиз бор, яқинда давлатимиз пойтахтини келажакда янада ривожлантириш вазифалари тўғрисида маслаҳатлашиб олган эдик. Ҳозир ишлаб чиқилаётган бош режага кўра, аҳоли учун ҳамма қулайликлар яратилган кўпдан-кўп турар жой бинолари ва бошқа ноёб иншоотлар қурилади, янги боғ ва хиёбонлар, кўча ва йўллар барпо этилади. Тошкентда жамоат транспорти, айниқса, унинг атроф-муҳитга зарар келтирмайдиган турларини жадал ривожлантириш чора-тадбирлари ҳам кўзда тутилган. Умуман, қуриладиган ва қилинадиган ишлар кўлами катта.

Мен дунёнинг кўп жойларида, Осиё, Европа, Америка қитъаси мамлакатларида бўлдим. Лекин қаерга бормай, Тошкентга, Ўзбекистонимизга тезроқ қайтсам дейман. Ўйлайманки, бу ҳол жонажон шаҳримизга муҳаббат ҳеч бирингизга бегона эмас.

Тошкент аҳли азалдан меҳнаткаш, бир сўзли, оқибатли, бағри кенг, юрт ва миллат учун бутун борлиғи билан хизмат қилишга қаттиқ бел боғлаган фидокор инсонлардир.

Ишончим комилки, улар йўл қўйилган хато-камчиликларни биргаликда, аҳиллик ва ҳамжиҳатликда бартараф этадилар.

Ана шу улуғ мақсад йўлида сизларга, бутун шаҳар аҳлига сиҳат-саломатлик, омонлик ва бахт-саодат тилайман.

Ғалла — ризқ-рўзимиз

"ГУЛИСТОН" ХИРМОНЛАРИ

БЕПОЁН буғдойзор — олтин дала. Уни кўрганимда нафислик билан ижро этилган қўшиқнинг "хирмон тўла дон, момо, тандир тўла, нон, момо" сатрлари беихтиёр едимга тушаверади. Дилимда аллақандай илиқликни ҳис этаман. Кўз ўнгимда уйилган хирмонлар атрофида ҳазил мутоиба билан ишлаётган ғаллакорлар, сават тўла иссиққина бўрсилдоқ нонни кўтариб бораётган нуроний онахон, куннинг жазирамасига қарамай, далаларда жавлон ураётган комбайнчилар, дон ташиётган машиналар карвони гавдаланаверади.

Ҳамроҳим — "Гулистон" жамоа хўжалиги раиси Абдуғани Деҳқонбоевга ана шу туйғулар ҳақида гап очганимда, унинг чеҳрасиға табассум югурди. Кейин мулойимгина қилиб:

— Дарҳақиқат, четдан қараган кўпгина кишилар ўрим мавсумига байрамона тус беришади, аслида дон етиштиришнинг энг машаққатли жараёнларидан бири шу давр,— деди у. Кейин билдирган фикрини кенгроқ тушунтира бошлади, — ўримга техникани шайлаш, галлакорлар учун шарт-шароитлар яратиш, ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиб олиш ва омборларга етказиш, мавсумда комбайнларнинг бетўхтов ишлашларини таъминлаш, донни қабул қилиб олгач, сифатли сақлаш каби тадбирлар бригада бошлиқларидан ҳам, омбор хизматчиларию бошқарув ходимларидан ҳам алоҳида масъуллик талаб қилади. Бу ишлар уюшқоқлик ва тартиб билан йўлга қўйилса, қилинган меҳнат кўзга кўринади.

Бир неча йиллардан буён иқтисодий жиҳатдан қаддини ростлаб, фидокорона меҳнати билан Юқоричирчиқ туманидагина эмас, вилоятда ҳам оғизга тушган бу жамоа хўжалигида иш худди шундай ташкил қилинди. Ўтган йили кузда 458 гектар майдонга (шундан 137 гектари лалмикор ерларга) буғдой, 60 гектар ерга арпа сепилиб агротехник талаблар асосида парвариш қилиб борилди. Мавжуд 14 бригаданинг ҳар бирига неча гектар майдонга дон экиши аниқ режа асосида белгилаб берилди. Бу бежиз эмасди. Кейинги йиллар ичида республикамиз ҳукумати давлатга сотиладиган галла харид нархини оширганлиги туфайли ундан келадиган даромад салмоғи ортган ва бундан ғаллакор бригадаларнинг ҳаммаси манфаатдор бўлиши лозим эди.

Раис бу борада узоқ изланиб, ҳар бир бригада ер майдонининг "таржимаи ҳоли" бўйича ўзи махсус карталар яратди. Ғалла асосан алмашлаб экишни талаб қиладиган майдонларга жойлаштирилди. Куз, баҳор, ёз бўйи қилинган меҳнат зое кетмади, "Интенсивний", "Одесса-66", "Унумли", "Безостий" навлари, арпанинг "Рассава" навининг бошоқлари бўлиқ ва серҳосил эканлиги яна бир бор исботланди. Ўрим бошланишидан аввал раис ғаллакорлар билан деҳқончасига, самимий суҳбатлашиб олди. Шарт-шароитлар, эҳтиёжларни батафсил тушунтирди. Бригада бошлиқлари, комбайнчиларнинг мулоҳазалари, таклиф, истакларини тинглади. Улар етиштирилган ҳосилни нес — нобуд қилмай йиғиштириб олиш ҳақида жон куйдирдилар.

— Омборда бу йил ҳам ғаллани қабул қилиб олишда Эргаш Жамоловнинг ўзи турсин, — дейишди бригадирлар.

— Албатта бу масъулиятни Эргаш акага юклаймиз. Ҳалоллиги, поклиги, ўз ишига сидқидил муносабати билан ҳаммамизнинг ҳурматимизни ва ишончимизни қозонган, — деди раис.

Механизаторлардан бири иссиқ овқатни бевосита даланинг ўзида ташкил қилишни таклиф қилди.

— Режа ҳам шундай, — деди хўжалик раҳбари.

Уюшқоқлик билан бошланган иш самарасини берди. Комбайнлар эрта тонгдан кеч оқшомгача жавлон ура бошладилар. Ҳар бир бригаданинг дон ортилган карвонларини Эргаш ака тезкорлик билан, ҳеч қандай тўсиққа, асабий ҳолатга йўл қўймай, ҳалол қабул қилиб ола бошлади. Кун сайин иш унуми ортиб борди.

Жамоа хўжалиги бўйича суғориладиган майдонлардан гектар бошига 35 центнердан ҳосил олинган бўлса, лалми ерлардан 19,5 центнердан ҳосил етиштирилди. Жамшид Ибраев, Шовқат Шокиров бошлиқ бригадаларда ғалла ҳосилдорлиги 42,5, Хурсанд Орипов бригадасида 37,5 центнерни ташкил этди. Шу йилнинг 3 июли куни жамоа хўжалигида давлатга 805 тонна дон топширилиб, йиллик режаси ортиғи билан адо этилди. Яқинда эса хўжалик ғалла топшириш бўйича ўз зиммасига олган қўшимча мажбуриятни ҳам бажарди. Ўртача ҳосилдорлик ўтган йилдагидан анча ортиқ бўлди.

Ҳар бири катта хирмонга 300-400 тоннадан дон тўккан хўжалик механизаторлари Дониёр Галимов, Есен Ғойипов, Қувондиқ Аширбоевлар ўрим-йиғимда пешқадамларнинг олдинги сафида бордилар.

— Сиз 17 кунда 400 тонна буғдойни хирмонга жўнатибсиз, шу меҳнатингиз учун қанча ҳақ олишингизни биласизми? — сўрадим комбайнчи Дониёрдан.

— Биламан, 1 миллион сўмдан кўпроқ пул ишлаб қўйдим. Шерикларим ҳам мендан қолишишмайди. Бундан ташқари йиғган ҳар тонна донимиз учун бизга 2 килограммдан ғалла, мавсум охирида бир прицеп сомонни бепул беришларидан ҳам хабарим бор.

— Бу билан чекланмаймиз, — дейди раис, субҳатни давом эттириб. Мавсум тугагач якунга қараб бригадирлар, механизаторлар яна моддий рағбатлантириладилар. Бунинг режасини тузиб қўйганмиз.

— Раҳмат,— деди унга жавобан Дониёр.

Бу йил хўжаликда дон ўтган йилдагидан икки баравар кўпроқ майдонларга экилди. Жамоа хўжалиги аъзолари манфаатини кўзлаб шундай қилинди.

— Биз фақат ғалла ҳақида суҳбатлашдик, боя иқтисодчингиз ҳар йили пахта, мева, сабзавотдан ҳам ҳосилдорлик юқори бўлганлиги ҳақида гапирди. 1993 йилда умумий даромад 408 миллион 155 минг сўм-купонни ташкил этибди. Бу хўжаликда анча ижобий ўзгаришларга олиб келган бўлиши керак? — дея сўрадим раисдан.

— Ўзгаришлар анчагина, — деди у, — хўжаликда сарёғ ишлаб чиқариш, сабзавот қуритиш цехлари, хом ғишт, шлакоблок тайёрлаш кичик корхоналари, теплица хўжалиги фойдаланишга топширилди. Биз кўпроқ меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга эътиборни кучайтирдик. Уларни ҳар ойда моддий қўллаб-қувватлаш йиллик дастуримизга кирган ва бу изчил амалга оширилмоқда.

Раиснинг гапига қараганда илгарилари хўжаликда мушкуллик туғдириб келаётган чорвачилик соҳасида ҳам бу йил жиддий силжишлар рўй берган. Ҳозир чорвадорлар кунига 12 тоннадан сут етиштирмоқдалар. Бу ўтган йилнинг шу мавсумига қараганда анча кўп демакдир.

Барча соҳалари рентабел тармоққа айланаётган хўжаликнинг маданий қиёфаси ўзгача тус олмоқда. Унинг ҳудудидаги маданият саройи, олтита мактаб, 6 та боғча, 2 та ошхона, савдо шоҳобчалари ёнига яқинда кундузги шифохона, оталар чойхонаси қўшилди. Мактабларни таъмирлаш, боғча болаларини озиқ-овқат билан бепул таъминлашни хўжалик ўз ҳисобига олган. Қабристонларни ободонлаштириш, кексалар учун мачит қуриб беришдек хайрли ишларга ҳам бошқарув ўзининг муносиб улушини қўшди.

Айни пайтда, ислоҳот жараёнида ютуқлар билан бирга хўжаликда муаммоларга ҳам дуч келинмоқда. Аҳолини газ билан таъминлаш тобора яхшиланиб бораётгани ҳолда, ичимлик суви билан таъминлашда қийинчиликлар мавжуд. Насослар етишмаслиги, уларни таъмирлаш учун запас қисмлар йўқлиги туфайли мушкуллиқлар юзага келмоқда. Албатта хўжалик бошқаруви бу муаммолар олдида тиз чўкаётгани йўқ. Уларни ҳал этиш йўлларини излаяпти.

Биз раис билан ана шулар ҳақида суҳбатлашиб борар эканмиз, ғалласи ўриб олинган далаларда сомон йиғаётган агрегатларга дуч келдик. Машиналар уларни фермаларга элтмоқда. Хуллас, "Гулистон" далаларида иш қизғин. Хўжалик аъзоларининг ғайрат-шижоат билан турмушларини фаровонлаштириш, иқтисодий тангликдан тезроқ ҳоли бўлиш йўлида фидокорона меҳнат қилаётганликларининг гувоҳи бўлдик. Уларга зафарлар тилаймиз.

С. ҲАСАНОВ.

СУРЪАТ КУЧАЙТИРИЛМОҚДА

Вилоятимиз хўжаликларида ризқ-рўзимиз манбаи ҳисобланган ғалла ўрими ҳал қилувчи паллага кирди. Ҳозир қайси туманда бўлманг, етиштирилган ҳосилни нес-нобуд қилмай ўриб-йиғиб олиш борасида амалга оширилаётган қизғин меҳнатнинг устидан чиқасиз. Ғаллазорларда эрта тонгдан то қош қорайгунча шиддат билан ишлаётган комбайнларнинг наъраси тинмаяпти. "Олтин бошоқ" ижодкорлари Президентимизнинг жумҳурият қишлоқ хўжалик ходимлари олдига ғалла мустақиллигига эришиш юзасидан қўйган вазифасини ва вилоят ҳокими қарорини якдиллик билан бажариш учун астойдил тер тўкмоқдалар. Зиммаларидаги ана шу юксак масъулият ҳиссини юракдан идрок этиб меҳнат қилаётган Пискент тумани ғаллакорлари ҳам ўтиб бораётган дақиқаларни ғанимат билиб, ўрим суръатини кун сайин кучайтирмоқдалар. Бу йил туманда 4600 тонна сара дон ҳосили етиштириш режалаштирилган. Ҳозиргача белгиланган режанинг учдан икки қисмидан зиёд дон хирмони бунёд этишга эришилди.

Туман ҳокими Абдумутал Шерматов бошчилигида тузилган алоҳида штаб ғалла ўрим-йиғими ишларини назорат қилиб бормоқда. Қатъий тартиб ва ялпи сафарбарлик асосида иш юритилаётганлиги учун кунлик ғалла тайёрлаш суръати тобора кучаймоқда. Далаларда 23 та комбайн етиштирилган ҳосилни пешма-пеш ўриб, янчиб бермоқда. Ҳосил аввал хўжалик омборларида сараланиб, сўнг давлатга топширилаяпти. Ғаллазорларда ўримда иштирок этаётганларга ҳамма зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Мавжуд қулайликлардан руҳланиб, ғалла ўрими бошланган дастлабки кунларданоқ ишни тўғри ташкил эта олган Пискент ва "Ўзбекистон мустақиллиги" номли жамоа ҳамда "Дўстлик" ва "Ўзбекистон" каби давлат хўжаликлари дон топшириш режасини туманда биринчилардан бўлиб адо этдилар. Мазкур хўжаликларнинг ҳар бирида режадагидан анча кўп ҳосил ўриб олинди. Хусусан, "Пискент" жамоа хўжалиги 50 тонна, "Дўстлик" давлат хўжалиги 55 тонна режадан ортиқча ғалла хирмони уйдилар. Айни кунларда улар яна қўшимча мажбурият қабул қилиб, ўримни жадаллаштирмоқдалар. Муваффақиятга эришган илғорлар ортидан жадал келаётган И. Ҳайдаров, Й. Охунбобоев, А. Навоий номли ва "Қирққизобод" жамоа хўжаликлари ғаллакорлари ҳам зафар марраларига тобора яқинлашмоқдалар.

Туман хўжаликларида ҳали ҳосили ўриб олинмаган ғалла майдонлари кўп. Амалга оширилаётган ҳозирги қизғин ишларга асосланиб, хулоса қилиш мумкинки, туман ғаллакорлари жумҳуриятимиз мустақиллигининг уч йиллик тўйини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб оладилар.

Иброҳим ТОШЕВ.

ЧЎПОНЛАР ДИЛИДАГИ СЎЗ

ҚЎРҒОНЧА — чўпонлар макони. Бу ернинг қир-адирлари ўтлоқларга сероб. Сойлари серсув, булоқлари қишин-ёзин "уйқу" билмайди. Шу туфайли "Ўзбекистон" хўжалиги чўпонлари ўз сурувлари билан Қўрғончада қишлашади, тўлни ҳам, қирқимни ҳам шу ерда ўтказишади. Улар бу йил 2100 бош қўзи олишга аҳд қилишган эди. Мурод ҳосил бўлди, қўзилар сони 2200 бошдан ортиб кетди.

— Ҳаммаси қаровга боғлиқ,— дейди чўпон Сафар Ҳусанов.— Биз ана шундай қилдик. Ҳар бир совлиқ эътиборимизда бўлди. Натижасини мана ўзингиз кўриб турибсиз. Режани анча оширдик.

Сафар Ҳусановнинг отарида 350 бошдан кўпроқ совлиқ бор. Уларнинг деярли ҳаммаси тўллади. Ҳар юз бош совлиқдаи ўрта ҳисобда тўқсон икки бошдан қўзи олинди. Ҳар бир қўзи чўпон болаларидан ташкил топган сақмончилар назоратида бўлди. Биронтаси ҳам нобуд бўлмади. Янги раисимиз айни чиллаи гузаронда жонимизга ора кириб, ем топиб берди. Шунинг ҳисобига қишни ҳам, баҳорнинг илик узилдисини ҳам ўтказиб олдик.

Мен Сафар Хусанов билан чорвани хусусийлаштириш тўғрисида гаплашдим. У бироз ўйланиб қолди.

— Шундай ниятимиз ҳам йўқ эмас. Кеча чўпонлар билан гаплашдик,— дейди Сафар.— Насиб этса бу иш ҳам бўлар, мулк ўзингники бўлганига не етсин.

Мен Қўрғончада бўлганимда овжазлик чўпон Ёқуб Ҳамдамов билан ҳам суҳбатлашдим. У анчадан бери Қурама тоғларида қўй боқиб, чўпонликнинг ҳадисини роса олган. Шу йил кўкламда ҳар юз бош совлиқдан 95 бошдан қўзи олди. Суҳбатдошимдан ҳам чорвани хусусийлаштириш тўғрисида сўрадим.

— Билмадим,— деди Ёқубжон.— Нимагадир бу ҳақда ҳали бизда гап йўқ. Тунов куни Сафарбой айтди бу гапни. Молни ўзимга ўтказиб беришса яхши бўларди. Ем-хашакни ўзимиз жамғарардик, расамади ҳам ўз қўлимизда бўларди. Ана ўшанда хўжалик биздан қўй-қўзисини, жунни, гўшту терини ҳисоблаб олаверарди. Хусусийлаштиришни ким ўйлаган бўлса ҳам топиб ўйлабди. Кошкийди, бу ишлар тезроқ амалга оша қолса...

Овжазлик чўпонларнинг шаҳди баланд. Бу йил фақат шу мавзеда қўйлар қишловдан беталофат чиқди. Қўзи олиш режаси ошириб адо этилди. Қўрғонча яйловларида боқилаётган қўйларнинг сони 7000 тўёқдан ортиб кетди.

Қўзилатиш мавсуми хўжаликнинг Шовгаз қишлоғидаги отарида ҳам деярли бешикаст ўтди. Бу ерда мол боқаётган Раҳимжон Ботиров ҳар юз бош совлиқдан 90 бошга етказиб қўзи олди. Ҳозир хўжаликнинг қайси яйловига борманг, қурув-қурув қўй-қўзиларга кўзингиз тушади. Улар ичида энг катта сурув Қўрғонча яйловларидадир.

Мўмин ҚАЮМ,
Оҳангарон тумани

ОҚҚЎРҒОН ширкатлар бирлашмасига қарашли 2— бригада бошлиғи Бектўра Жумаев 24 йилдан буён деҳқончилик билан машғул бўлиб келади. Бу йил у бошқараётган жамоа 50 гектар майдонда пахта етиштираяпти. Миришкорлар 33 центнер ўрнига 35 центнердан хирмон кўтаришмоқчи. Суратларда: (чапда) ғўзалар иккинчи сув ичяпти; (ўнгда) ширкатчи бригадир Бектўра Жумаев.

Н.МУХАММАДЖОНОВ олган суратлар

Вилоят пахта далаларида

ЧИЛЛА СУВИГА ҚОНМОҚДА

Жорий йил пахтакорларимиз учун анча қулай келди. Эрта кўкламда чигитни ернинг ўз намига ундириб олишга муваффақ бўлинди. Яганалаш ишлари ўз муддатида сифатли ўтказилди. Айни паллада ғўзаларга ишлов бериш, озиқлантириш, суғориш ишлари аниқ мақсадни кўзлаб олиб борилмоқда.

Саратон — ғўза парваришида ҳал қилувчи палла ҳисобланади. Ниҳолларни чилла сувига қондириш мўл ҳосил гарови эканлигини яхши билган вилоят заршунослари фурсатни бой бермай унумли меҳнат қилмоқдалар. Ўртачирчиқ, Юқоричирчиқ, Бўка, Оққўрғон туманлари хўжаликларида ғўзалар ривожи яхши. Юқоричирчиқ туманидаги "Гулистон", "Дўстлик", Оққўрғон туманидаги "Оққўрғон", Бекобод туманидаги "Ўзбекистон" ва "Деҳқонобод" жамоа хўжаликларида мўл ҳосил тўплаш ишлари намунали йўлга қўйилган. Ғўзақатор ораларига тўртинчи марта ишлов берилиб, ниҳоллар чилла сувига қондирилмоқда. Натижада шоналар гулга, гуллар кўсакка айланмоқда. Ҳар туп ғўзада бугун 5-6 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Деҳқоннинг рўзғоридан кўнгли тўқ бўлса иши унумли бўлади. Мазкур хўжаликларда сувчи ва механизаторларга мееёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари — ун, ёғ, шакар, чой дала бошида берилмоқда. Чопиқчиларга мукофотлар белгиланган. Тушликда бепул иссиқ овқат, чой ташкил этилган. Дала шийпонлари жамоа аъзоларининг иккинчи уйига айлантирилган. Дам олиш хоналарида радио, телевизор ишлаб турибди. Газета ва журналлар ўз вақтида етказиб берилмоқда. Кўчма тиббий хизмат ташкил этилган.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

Олим минбари

НАЙЧАЛАБ СУҒОРИШНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ

Қишлоқ хўжалигини ва у билан боғлиқ бўлган қайта ишлаш саноати тармоқларини ривожлантириш Ўзбекистон учун ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов буни ўз маърузалари ва нутқларида бир неча бор таъкидлади. Чунки, қишлоқ хўжалиги республикамиз иқтисодиётида салмоқли ўринни эгаллайди. У саноатнинг етакчи тармоқларини ривожлантириш учун негиз, шунингдек, экспорт ресурсларининг ва валюта тушумларининг муҳим манбаи ҳисобланади.

Бироқ бу тармоқни ривожлантиришга катта сармоя сафрланганига қарамай, унинг самарадорлиги сўнгги йилларда унча ошмади. Бунинг сабаби қишлоқ хўжалигининг табиий ресурс имкониятларини қайта ишлаб чиқаришга етарли эътибор берилмаётганлигидадир. Шуни айтиш кифояки, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг асосий манбаи ер бўлгани ҳолда унинг ҳосилдорлигини, демак тармоқнинг маҳсулдорлигини оширишга зарур даражада аҳамият билан қаралмай қўйилди.

Тўғрироғи, бу муҳим масала иккинчи даражали деб ҳисобланди. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш, кимёлаштириш ва ирригациялаштиришни жадал ривожлантириш йўли билан тармоқни интенсивлаштириш мумкин деб ҳисобланди. Албатта, бу соҳалар интенсивлаштиришнинг моддий-техника негизи ҳисобланади.

Сўнгги ўн йилликлар давомида тупроқ ҳосилдорлигини сақлаб қолиш ва унинг даражасини ошириш, пахта ҳосилдорлигини кўпайтириш муаммосини ҳал қилиш йўлларида амалга оширилаётган агротехника тадбирлари мажмуи янги-янги усуллар билан бойитилди. Тупроқни чуқур ҳайдаш, уни ювиш, культивация ва вегетация суғоришини кўпайтириш, минерал ўғитларини кўп солиш шунга қаратилди.

Бироқ, агротехникани ҳар бир бундай мураккаблаштириш усули янги техника воси аларини ишлатишни талаб қилди. Ҳисоблаб чиқилишича, чигитни экиш олдидан ва уни ўстириш даврида трактор экин майдони бўйлаб 35 марта ва ундан ҳам кўпроқ ўтади. Тадқиқотлар натижасида шу ҳам аниқландики, трактор гилдираги ўтган жойда қишлоқ хўжалиги экинларининг ҳосилдорлиги ками билан 10-15 фоиз қисқарар экан.

Шуни таъкидлаш керакки, сўнгги ўн йилликларда республика пахтачилигида ҳосилнинг ортишига солинаётган минерал ўғитлар ҳажмини кўпайтириш, у ёки бу агротехника усулини қўллаш ҳисобига эришилди. Бироқ ҳосилдорлик қисман ошгани ҳолда ўтказилаётган агротехника тадбирларининг салбий таъсири ҳам бор эди. Чунончи, тупроқнинг емирилишига, етиштирилган биологик маҳсулотларнинг ифлосланишига, сармоялар, моддий ва меҳнат сарфнетининг кўпайишига, бундай ҳаражатлар маҳсулот етиштириш ортишига нисбатан илдам ўсишига сабаб бўлди. Шуни айтиш кифояки, суғорма ерларни ҳисобга олиш натижасида ҳозирги вақтда 2 миллион 212 минг гектар ёки жами суғорма ерларнинг 56,6 фоизи дифляция жараёнларига учраган. 394 минг гектар ер ёки суғорма ерларнинг 10 фоизи турли даражада емирилган.

Пахта етиштириш ҳозирги технологиясининг катта камчиликларидан бири суғориш учун сувни кўп ишлатишдир. Сўнгги 40 йил давомида ҳар бир мажмуий гектарнинг солиштирма сув истеъмол қилиши 1,3 баравар ошди ва ўртача 13,7 минг куб метрни ташкил этмоқда. 1 центнер пахта хом ашёсини етиштиришга кетадиган сувнинг солиштирма сарфи 350 куб метрдан 900 куб метргача бўлмоқда. Ваҳоланки, ортиқча суғориш, зовур ва коллектор тармоқларининг такомиллашмаганлиги ва етарли эмаслиги, кўпгина суғорма ерларнинг шўрланганлиги, катта майдонларнинг ботқоқликка айланиб кетаётганлиги, тупроқдаги озуқа элементларининг ювилиб, оқиб кетиши ҳисобига тупроқ ҳосилдорлигининг камайиши оқибатида қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётган ерларнинг анчагина қисми яроқсиз ҳолга келмоқда. Кейинги 15 йил ичида шўрланган ерлар майдони 770 минг гектар кўпайди.

Ана шундай бир шароитда тупроқнинг шўрини кўп сув сарфлаб ювишга тўғри келмоқда. Суғорма майдонларининг 49 фоизида ерости сувларининг чуқурлиги 2,5 метрдан ошмайди. Нам тупроқнинг чуқур қатламларига сингиб, у ердаги тузни эритиб юбормоқда. Бу тузлар эса томчиларга айланиб, ер устига чиқмоқда. Демак, кўплаб суғориш, вегетация суғоришлари нормаларининг кўпайиши тупроқнинг иккинчи бор шўрланишига сабаб бўлмоқда.

Шундай қилиб пахта хом ашёсни етиштиришнинг мавжуд технологияси самарасизгина бўлиб қолмай, вақти келиб тупроқнинг ҳосилдорлигини кескин камайтириб юбориши мумкин.

Ер, сув ресурслари чекланган, ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш имкони йўқ бўлган шароитда қишлоқ хўжалиги маҳсулотига бўлган эҳтиёж ортмоқда. Шунинг учун деҳқончилик экинларнинг ҳосилдорлигини прогрессив ўсиб боришини таъминловчи, ер, сув, моддий ва меҳнат ресурсларидан анча оқилона фойдаланиш имконини берувчи технологиялар зарур бўлиб қолди.

Бундай технологиялардан бири экинларни найча билан суғориш усулидан фойдаланишдир. Унинг ҳозирги вақтда қўлланаётган усулдан фарқи шундаки, бу усул ўсимликларнинг биологик имкониятларидан энг-кўп даражада фойдаланиш ҳамда тупроқнинг табиий ҳосилдорлигини сақлаб қолиш, озуқа моддаларидан тежаб-тергаб самарали фойдаланиш, суғориш учун сувдан ҳам самарали фойдаланиш, шунингдек, тупроққа ишлов беришни қисқартириш ва унга турли хил зарарли таъсир кўрсатишни камайтириш имконини беради.

Маълумки, ҳозир пахтачиликда культивация тупроқдан нам кўтарилишининг олдини олиш, суғоргандан кейин уни юмшатиш, бегона ўтларни механик усул билан йўқотиш, суғориш учун жўяклар олиш ва минерал ўғитларни солиш учун амалга оширилади. Агар тупроқнинг намлиги даражаси муттасил таъминланса культивацияга бўлган эҳтиёж кескин камаяди. Бу усулда тупроқ қотиб қолмайди. Натижада тупроқни юмшатиш учун ҳожат бўлмайди. Бундан ташқари сувни шланглар орқали етказиб бериш эгатлар олишни бартараф этади. Ўғитлар суғориладиган сувда эритиб солинади. Бунинг учун культиваторлардан фойдаланилмайди. Бундан ташқари, бегона ўтлар ҳам кам меҳнат сарфлаб йўқотилади.

Пахтачиликда ишлатиладиган асосий минерал ўғитлар турлари аммиак селитраси, аммофос ва калий хлориддир. Олимларнинг тадқиқотлари шуни кўрсатдики, азот ўғитларининг 10-30 фоизи у ишлатилган жойда тўпланиб қолади, 15 фоизига яқини атмосферага тарқалади, 30-35 фоизи ўсимликлар томонидан ўзлаштирилади, 5-10 фоизи тупроқ устида қолади, 5-15 фоизи эса тупроқнинг пастки қатламларига ва ер ости сувларига сингиб кетади. Фосфор ўғитларнинг фақатгина 7-15 фоизи ўсимликлар томонидан сўрилади, 55-70 фоизи эса тупроқда тўпланиб қолади, 10-15 фоизи тупроқ устида сақланади, 5-10 фоизи ер устига яқин сувларда, 1 фоиздан камроғи тупроқ ва ер ости сувларининг пастки қатламларида тўпланади.

Шундай қилиб, экинлар ҳосилини ошириш учун фойдаланилаётган кимёвий моддалар табиатга катта зарар келтиради. Янги технология эса ўсимликларни озиқлантириш тизимини ҳамда ўғитлар шаклини ўзгартиришни талаб этади. Азот ўғитлари сувда яхши эрийди, шунинг учун уларни сувда эритиб шланглар орқали экинларга етказиб бериш мумкин. Ҳозирги технологияда 3-4 марта озиқлантириш назарда тутилган. Найчалаб суғоришда эса суғоришнинг карралиги кўпаяди. Демак, озиқлантириш сонини ҳам кўпайтириш мумкин. Бунда ўғитлар кам нормада берилади. Янги технология бўйича агротехника талаб қилганидек, озиқлантиришни 1 июлгача тугатилиши мумкин. Азот ўғитларини бундай етказиб бериш уларнинг ўсимликлар томонидан яхши ўзлаштирилишига олиб келади. Айни вақтда табиий йўқолиши, атроф-муҳитни ифлослантирилиши камаяди.

Фосфор ва калий ўғитлари қийин эришини ҳисобга олиб уларнинг йиллик нормасини фақат шудгорлаш вақтида солиш мақсадга мувофиқдир. Органик ўғитларини ҳам шудгорлаш вақтида солиш маъқул.

Тавсия қилинаётган найчалаб суғориш агротехникаси қатор ораларининг бутун узунлиги бўйича бир маромда тупроқни намлаш имконини беради. Ариқ орқали суғорилганда, агар жўякларнинг узунлиги 150 метр бўлса, сувни ками билан 20-25 соат оқизиб қўйиш керак. Шундай бўлганда, қатор бошида тупроқ 20-25 соат давомида, охирида эса бор-йўғи 3-4 соат давомида намланади. Шундай бўлгач, тупроқ намланишининг чуқурлиги қатор бошида 1,5-2 метрни, охирида эса 0,5 метрни ташкил этади. Ариқларнинг охиридаги ғўзалар ҳам узоқ вақт суғорилса, сувнинг анчагина қисми ташқарига оқиб кетади ва исроф бўлади.

Эски усулда сув кўп сарфланишидан ташқари сувнинг ташқарига оқиб кетиши оқибатида ҳар гектар экин майдонидаги 50-60 тоннадан ортиқ тупроқ, 100 килограмм гумус, 100-130 килограмм азот, 140-150 килограмм фосфор, 150-160 килограмм калий ювилиб кетади. Бегона ўтларга ва ўсимликлар касалликларнга қарши-кураш учун ишлатиладиган кимёвий воситалар ҳам ташқарига оқиб, сув ҳавзалари ва атроф-муҳитни ифлослантиради. Бунинг натижасида суғорма ерларнинг умумий ҳолати йилдан-йилга ёмонлашиб бораверади.

Ўсимликларнинг ўсиш даврида ариқлар орқали суғориш, тупроқни 5-6 марта юмшатилишига қарамай, барча ҳайдалган тупроқ қатлами, кузга бориб 10-30 сантиметр чуқурликкача қаттиқ, зичлашади. Ҳар бир куб сантиметр ер майдонига тўғри келадиган ҳажм массаси 1,44-1,47 граммни ташкил этади. Томчилаб суғорилганда эса 50 сантиметр чуқурликдаги тупроқнинг зичлиги ҳар куб сантиметр майдонга фақатгина 1,23-1,24 граммни ташкил этади. Бу дастлабки босқичдагига яқиндир. Тупроқ баҳорга келиб ҳам юмшоқ бўлиб туради. Бу эса экишни барвақт ва осон бошлаш имконини беради. Ҳатто бораналангандан кейин ҳам экин экиш мумкин бўлади.

Бундан ташқари, Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти олимларининг тажрибалари шуни кўрсатдики, пахта етиштиришнинг янги технологияси ғўзанинг вилт билан касалланиши ва унинг тарқалишини камайтиришга олиб келади. Бунга кўп карра қаторларга ишлов беришни бартараф этиш ҳисобига эришилади. Чунки ишлов бериш қанчалик кўп бўлса, ўсимликларнинг илдиз тизими шунчалик кўп зарарланади. Натижада вилт касаллигининг тарқалишига шароит яратади. Найчалаб суғорилганда сувнинг оқаваси бўлмайди. Бу ҳам амалда вилт касаллиги тарқалишининг олдини олади.

Пахта етиштиришнинг янги технологияси барча пахтачилик машиналарининг тизимини тубдан ўзгартиришни талаб этади. Пахтачилик учун кенг қамровли машиналар яратиш вақти келди. Бу тупроқнинг ортиқча зичланиши, намнинг йўқотилишининг олдини олиш ҳамда экин экиш муддатларининг анча қисқаришига олиб келарди.

Янги технологиянинг иқтисодий самарасини рақамларда янада яққол кўрсатиш мумкин. Аввало ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилдорлиги 8-10 центнер ортади. Суғориш учун оби ҳаёт икки баравар кам сарфланади. Минерал ўғитлар ишлатиш 40 фоиз, ёнилғи 70 фоиз, меҳнат сарфиёти 88 фоиз камаяди. Айни вақтда пахтачиликда меҳнатни механизациялаш даражаси ортади. Янги технологиянинг экологик аҳамияти ҳам каттадир. У қўлланганда тупроқнинг ва атроф-муҳитнинг ифлосланиши камаяди.

Р. ҲУСАНОВ,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг мухбир аъзоси

ЁЗ — ДАМ ОЛИШ ВА ЧИНИҚИШ ФАСЛИ

Ўзбекистон фанлар академиясининг "Ниҳол" болалар соғломлаштириш даргоҳи Тошкент шаҳри чеккасидаги кўм-кўк боғлар қўйнида жойлашган. Бу ерда 230 ўғил-қиз дам олмоқда. Уларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун яхши шароит муҳайё қилинган. Спорт турлари бўйича мусобақалар, танловлар, викторина ва фестиваллар ўтказиб турилибди. Дам олувчилар турли тўгаракларда қатнашиб, фойдали машғулотлар билан шуғулланмоқдалар.

Лагерда биринчи марта қанд касаллиги билан оғриган болаларнинг дам олиши ташкил қилинган. Эндокринология институти олим ва шифокорлари лагерга оталиқ қилмоқда. Бу ерга шу соҳа шифокори ҳамда тиббий ҳамшираси юборилган бўлиб, улар болаларни доимий назорат қилиб турибдилар.

СУРАТЛАРДА: (юқорида ўнгда) тиббий ҳамшира Галина Надеждина ва врач Саида Халилова болаларни муолажаларга тайёрламоқдалар: тарбиячи Е. Чичёва ёш баскетболчилар билан: болалар эрталабки бадан тарбияга ошиқишмоқда.

Р. АЛБЕКОВ олган суратлар.

ЧАЙҚОВЧИ ВА ЮЛҒИЧЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ !

Бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги ҳозирги мураккаб жараёнда, барча соҳаларда иқтисодий ислоҳотлар амалга оширилаётган бир пайтда баъзи хизмат тармоқларида фурсатдан фойдаланиб шахсий бойлик орттиришга уринаётган, бу йўлда ҳаромдан ҳам ҳазар қилмаётган нопок юлғичлар, уларнинг ҳатти-ҳаракатлари кенг жамоатчилик ғазабини қўзғамоқда. Айниқса бундай ҳатти-ҳаракатлар савдо, маиший хизмат ва умумий овқатланиш тармоқларида кўпроқ учрайди. "Ишбилармон"лик ниқоби остида ўндан тўққизни ураётганлар ҳам ҳаддидан ошмоқда.

Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармасининг барча тизимлари-туман нозирликлари жамоалари махсус режалар асосида ана шундай иллатларга қарши курашни кучайтирмоқдалар.

Яқинда шаҳар солиқ бошқармаси қатор хизмат тармоқлари бўйича махсус рейд ва текширишлар ўтказиб, кўпгина камчилик—, нуқсонларни аниқлади. Ўтказилган 710 та текшириш, тафтишлар натижасида маҳаллий саноат корхоналари ишлаб чиқараётган турли озиқ-овқат маҳсулотлари, саноат молларига ғайриқонуний ортиқча нархлар қўйиб сотган 5492 шахсга 3,183, 980 сўм-купон миқдорида жарима солинди. Уларга қарашли 379974,2 сўм-купонлик маҳсулот-моллар мусодара қилиниб, шаҳар аҳолисига сотиш учун давлат дўконларига топширилди. Булар орасида турли салқин ичимликлар, вино, пиво, Тошкент "маъданли" суви, "Астра" сигаретлари, пахта мойи, кир совун, гугурт, тиббий дори-дармонлар бор.

Бу маҳсулот молларнинг қиммати 10 миллион сўм-купонни ташкил этади. Ғайриқонуний дори-дармон сотган 109 фуқарога солиқ органлари томонидан 22890, 000 сўм-купон миқдорида жарима солиниб, уларга қарашли бўлган дори-дармонлар мусодара қилинди. Фойдаланишга ярайдиган 150 номдаги дори-дармонлар 1-шаҳар сил касалликлари, 13-шаҳар касалхонаси ва "тез ёрдам" хизмати ихтиёрига ўтказилди. Эгалари ташлаб кетган 7324760 сўм-купонлик бошқа моллар ҳам сотиш учун шаҳар савдо дўконларига топширилди.

Солиқ назоратчилари шунингдек спиртли ичимликлар, тамаки маҳсулотлари билан чайқовчилик қилаётганларни фош этишга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Текширишнинг бу қисмидан ҳам қуйидаги мисолларни келтириб ўтамиз.

Мирзо Улуғбек тумани савдо корхонасига қарашли "Умид" дўкони сотувчиси К. Егоров харидор ҳақидан 13 минг 200 сўм купонни дангал уриб қолган. Бу юлғичнинг иши халқ судига оширилди. Бектемир ҳиссадорлик озиқ-овқат жамиятига қарашли 24-дўкон сотувчиси С. Мўминова ҳам харидор ҳақидан 8900 сўм-купонни ортиқча шилиб олган.

Шу тумандаги пиво сотиладиган 3-дўкон сотувчиси Б. Атаматов харидор ҳақидан 4320 сўм-купонни ортиқча олган. Бу иккала сотувчининг иши ҳам қонуннинг тегишли моддасига асосан судга оширилди.

Яккасарой туманидаги "Азим" дўкони сотувчиси Ш. Асадова ҳам харидорни 3699 сўм-купонга алдаган. Худди шу тумандаги 67-аёллар сартарошхонасининг устаси А. Ризаева мижозининг 13 минг 653 сўм-купон ҳақига чанг солган. Чилочзордаги 55-сартарошхонанинг аёллар устаси Г. Явлинская, шу тумандаги 45-аёллар сартарошхонаси устаси А. Ермаковалар ҳам мижозларидан анчагина ортиқча олганликлари учун тегишли жазоларини олишади.

1974 йилда туғилган Ҳожиакбар Алиев деган йигит Беруний кўчасидаги 4-АЁКТ ёнида 70 литр бензиннинг ҳар литрини 3500 сўм-купондан жами 245 минг сўм-купонга сотиб турган пайтда қўлга тушди ва унга 490 минг сўм-купон миқдорида жарима солинди.

Шайхантоҳур тумани "Каблучок" тижорат дўкони мудири Қ. Мирзаевга қарашли дўконнинг фаолияти шу йил 2 июнь куни текширилган пайтда даромадни яшириш, шахсий ҳамёнга мўлжаллагани учун ҳисобга олинмаган ва қайд рўйхатидан ўтказилмаган катта миқдордаги турли саноат моллари топиб олинди. Туман нозирлигига қарашли махсус бўлим чора кўриш учун бу ишни қабул қилиб олди.

Яна шу тумандаги хусусий "Меҳрибон" фирмасининг фаолияти текширилганда бу ерда ҳам даромадни кам кўрсатиш, солиқни камроқ тўлаш учун рўйхатга киритилмаган 2 миллион 690 минг сўм-кўпонлик саноат моллари борлиги аниқланди.

Шайхантоҳур туман солиқ вазирлигининг савдо ва хизмат кўрсатиш корхоналарини назорат қилиш бўлими бошлиғи Т. Мирҳусанов ва солиқ тўловлари бўлими бошлиғи Ю. Мансуровлар бош бўлган бўлимларнинг назоратчилари диққатга сазовор бир қанча рейд ва текширишлар ўтказдилар.

Марказ-14 даҳасида жойлашган "Нурафшон" кафеси ошпази К. Толипов уч кишилик шўрва, гуляш, икки шиша салқин ичимлик ва бир шиша 0,5 литрли рус ароғи бериб, хўрандалардан 2087 сўм-купонни уриб қолган.

"Турон" меҳмонхонаси яқинидаги 12-савдо мева-сабзавот маҳсулотлари дўкони сотувчиси О. Тугеева ҳам тарози пулидан "адашиб" атиги 1352 сўм-купонни ортиқча олди, холос. Шу тумандаги "Парранда" грилбари сотувчиси Е. Бичурина ҳам харидорга қайтим беришда "адашган". Шу бар тарозибони А. Эшонхўжаев эса пиширилган жўжа сотиш пайтида кўп эмас, "атиги" 2880 сўм-купонни харидордан шилиб қолган. Бу барда бир харидор ҳам сотувчига, ҳам тарозида тортаётганга алданган.

Юнусобод тумани солиқ назорати жамоаси ҳам солиқ тўловларини вақтида тўламаётган, кўрилган даромадларни яшираётган, умумсавдо қоидаларини бузаётган жисмоний ва юридик шахсларга нисбатан чора-тадбирлар кўриш, текширишлар ўтказиш ишларини ташкил этмоқда. Нозирлик назоратчилари яқинда "Кафолат" радио-телевизорлар тузатиш устахонасининг бир кунлик иш фаолиятини текширганда ҳисобга олинмаган товарлар борлигини аниқлашди. Бу эса даромадни солиқчилардан яшириш демакдир. Шу сабабли устахона кўрадиган даромади юзасидан икки карра ортиқча жарима тўлади. Устахона бошлиғи С. Юнусов, қабул қилувчи-кассир Р. Носировларнинг ҳар биридан 135 минг сўм-купондан жарима олинди. Бундан ташқари текширув жараёнида аниқланган камомад ҳам тўлатилди. Кимёвий тозалаш корхонасининг 7-шахобчаси мудири Ж. Нажимхўжаев, қабул қилувчи ходим М. Соатовлар тозалаш учун қабул қилинган ва ҳисобга киритилмаган кийим-кечакларни яшириб қўйганликлари учун уларга жарима солинди. Бунинг устига улар ҳисоб-китобларни ҳам чалкаштирган, ўз корхоналарига моддий зарар етказганлар. Бу нуқсонларни аниқлашда назоратчилардан З. Шералиева, У. Исомуҳаммедовалар алоҳида фаоллик кўрсатдилар.

Республикамиз Президенти яқинда Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган муҳокамада савдо хизматидаги жиддий нуқсонларни батафсил кўрсатиб берди, жумладан шаҳар бозорларида савдо-сотиқнинг аҳволи ҳам чуқур таҳлил қилинди, аниқ вазифалар қўйилди. Ҳозир ана шу вазифаларни бажаришда анчагина ишлар қилинмоқда., савдо-сотиқда, бозорларда, кўча-кўйда ва ҳамма ерда тартиб ўрнатиш, чайқовчиликка қарши кескин кураш учун сафарбарлик кучаймоқда. Солиқ тизими ходимлари зиммасига айниқса катта масъулиятли вазифалар юклатилган. Ана шу вазифаларни тўла-тўкис бажаришда улар жамоатчилик ёрдамига таянадилар. Бундай курашдан ҳеч ким четда турмаслиги керак. Халқ ҳақига хиёнат қилаётган текинхўр, чайқовчи-юлғичларга шафқат йўқ!

М. НУРИДДИНОВ,
"Тошкент ҳақиқати"нинг махсус мухбири.

Жаҳон биринчилиги тугади

БАЛЛИ, БРАЗИЛИЯ!

Ниҳоят йигирма тўрт йиллик танаффусдан сўнг Бразилия футболчилари яна жаҳоннинг энг кучли командаси номини олди. Яна 1970 йил Мексикадаги каби Италия терма командаси устидан қозонилган ғалаба уларга жаҳон совринини қўлга киритиш имконини берди. Ўшанда бразилияликларнинг устунлиги яққол сезилиб турар эди (4:1). Ўтган якшанба куни Лос-Анжелесда бўлган баҳснинг асосий вақти ҳам, қўшимча вақти ҳам ғолиб командани аниқлаб беролмади. Ўн бир метрлик жарима тўплари тепишдан сўнг омад бразилияликларга кулиб боқди-ҳисоб 3:2. Жанубий америкалик "футбол афсунгарлари" тўртинчи бор жаҳон чемпиони номини олдилар.

"Биз бу ғалабани шу йил 1 майда Италияда фожиали ҳалок бўлган буюк автомобил пойгачиси Айртон Сеннага ва ҳаётда байрамлари жуда кам бўлган Бразилия халқига бағишлаймиз" деди Халқаро Футбол Федерациясининг олтин совринини қўлига оларкан Бразилия терма командасининг капитани Дунга. Бу ғалаба 150 миллионлик мамлакатда катта шоду-хуррамлик билан карши олинди. Президент Итамар Франку фармойишига кўра ўтган душанба дам олиш куни деб эълон қилинди.Ишқибозлар эса бутун ҳафта давомида ишга чиқмай ғалаба нашидасини сурмоқчилар.

Бир ой давом эттан жаҳон чемпионлиги ниҳоясига етди. Иккинчи ўринни Италия, учинчи ўринни эса Швеция футболчилари эгаллади. Швецияликлар Болгария терма командаси устидан 4:0 ҳисобида ғолиб чиқдилар.

Халқаро Футбол Федерацияси АҚШда ўтган ўйинларнинг якунларига қараб жаҳон терма командаси таркибини белгилади. "Барча юлдузлар" таркибига қуйидагилар кирди: дарвозабон — Мишел Прюдом (Бельгия); ҳимоячилар — Жоржиньо (Бразилия), Марсио Сантос (Бразилия), Пауло Мальдини (Италия); ярим ҳимоячилар — Георге Хажи (Руминия), Дунга (Бразилия), Томас Бролин (Швеция), Красимир Балаков (Болгария); ҳужумчилар — Христо Стоичков (Болгария), Роберто Бажо (Италия) ва Ромарио (Бразилия).

Навбатдаги жаҳон биринчилиги 1998 йили Францияда бўлади.

Шифокор маслаҳати

ДАРДНИНГ САБАБИ— СУРГИ ДОРИ

КЎПИНЧА ёши улғайиб қолган кишилар ичларининг яхши юришмаслиги, ич қотиши тўғрисида шикоят қиладилар.Ич яхши юришмаганда билар-билмас ҳар хилсурги дориларини ичавериш ҳам ярамайди.

Яқинда 52 ёшли аёл шифокорга мурожаат қилиб кўпдан бери дармонсизлик, бўшашиш, ҳолсизланиш, юракнинг вақти-вақти билан оғриб безовта қилаётгани ҳақида шикоят қилди. Бемор билан суҳбатлашганда шу нарса маълум бўлдики, аёл кўп йиллардан бери ичи юришмай азоб чекаётгани ва ҳар хил сурги дориларини узлуксиз қабул қилиб юришини сўзлаб берди. Натижада танасида ҳаёт учун жуда зарур бўлган микроэлементлар, витаминлар, шунингдек юрак ва асаб иш фаолиятини тартибга солиб турувчи калий элементларини йўқотган.

Авваламбор организмнинг кўп сув йўқотиши сув-туз алмашинув жараёнига путур етказиб тананинг сувсизланишини келтириб чиқаради, қондаги кальций ҳам камайиб кетиб, мускулларда тиришиш ҳолати рўй бериши мумкин. Бундай ҳолатлар беморларда кам учрасада, тана учун зарарсиз ҳисобланган сурги дориларини шифокорнинг маслаҳатисиз бўлар-бўлмасга қабул қилавериш салбий таъсир этади.

Синтетик йўл билан олинадиган фенолфталин сурги дориси ўз хусусияти билан доривор ўсимликлардан олинадиган сурги дориларига яқин бўлиб, узоқ вақт қабул қилишлик натижасида беморларнинг дорига ўрганиб қолиш ҳолати рўй беради ҳамда буйрак тўқималарига таъсир кўрсатади. Бундай ҳолатнинг олдини олиш учун даволашни бошқа сурги дориларига ўзгартириш лозим. Масалан, изофенин сурги дориси кам захарлироқдир.

Қора кунжут мойи бошқа доривор сурги ўсимликларидан фарқли ўлароқ, ични юмшатишда ингичка ва йўғон ичакларга таъсир қилиб, ўз кучини 5-6 соатлардан кейин кўрсатади.Бу дорини доимий равишда ишлатиш мумкин эмас.

Бизнингча, барча синтетик, кимёвий дориларга нисбатан, доривор ўсимликлардан тайёрланадиган сурги дорилар афзалроқ бўлиб, уларнинг зарари камроқ бўлади.

Қолаверса, ўзимизнинг ота-бобаларимиздан мерос бўлиб келаётган туркана дориларидан фойдаланилгани маъқул. Кундалик истеъмол қилинадиган овқат моддаларининг таркибида ични юмшатиб, равон қиладиган сабзавот ва мевалар бўлмоғи даркор. Буларга яхши пишган ўрик, шафтоли, айниқса олхўри, тоғ олчаси киради, уларнинг туршакларини қайнаган сувда дамлаб сувини ичиш лозим.

Сабзавот, кўкатлардан карам, сабзи, шолғом, кашнич, укроп, кўк пиёз, ялпиз ва бошқа кўкатларни истеъмол қилиб юриш мақсадга мувофиқдир. Шу билан бирга кундалик озиқ-овқат маҳсулотлари қатори сутли таомлардан ширқовоқ, ширгуруч, қайнаган совуқ сувдан тайёрланган айрон, шунингдек, янги соғилган сутни ичиш жуда фойдалидир.

Ушбу тавсия этилган озиқ-овқат маҳсулотларни истеъмол қилиш билан бирга, вақти-вақти билан мутахассис шифокорларга учрашиб, уларнинг кўрсатма ва маслаҳатларига риоя қилиш лозим.

Ж. ХЎЖАЕВ,
Тошкент вилоят Саломатлик маркази шифокори.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ

"Тошкент ҳақиқати"га жавоб берадилар

"ЁРДАМ БЕРСАНГИЗ"

Муҳарририятимизга Чирчиқ шаҳар 10-кичик даҳа, 5-уй, 63-хонадонда истиқомат қилувчи К. Расулова хат йўллаб, уй-жой масаласини ҳал этишда ёрдам сўраган. Унинг ёзишича, К. Расулова 1991 йил 5 апрелдан шаҳар ижтимоий таъминот бўлими орқали Е. Пертулисовани қарамоғига олган. Ёлғиз кампир унинг хизмати, ғамхўрликлари учун уйини К. Расулова номига ўтказиб бермоқчи бўлиб турганида вафот этган.

– Шу уйни менинг номимга ўтказишда ёрдам берсангиз, – деб ёзади К. Расулова, – Чунки касалманд ўғлимни ёлғиз ўзим тарбиялайман. Борадиган жойим, бошпанам йўқ.

Ушбу шикоят-аризага Чирчиқ шаҳар ҳокими Д. Азизхўжаев имзоси билан қуйидаги жавобни олдик:

К. Расулова Е. Пертулисова яшаган хонадонда уни қарамоғига олиб, васийлик ва парвариш қилгани, вафотидан сўнг эса барча удумларга риоя қилиб, марҳумани дафн этганлиги учун, хонадонни ўзига бириктирилиши ҳақидаги мурожаати шаҳар ҳокимлигида муҳокама этилди.

Юқорида кўрсатилган хонадонда К. Расулова 1991 йилнинг 5 апрелидан бошлаб Е. И Пертулисова билан бирга яшаган. Унинг васийлиги 1992 йил 29 сентябрда расмийлаштирилган. 1992 йилнинг 30 октябрида эса Е. И. Пертулисова вафот этган.

Ўзбекистон Республикасининг "Оила ва никоҳ ҳақидаги қонуни" мажмуининг 184-бандида васийлик бўйича мажбуриятлар беғараз бажарилиши кўрсатилган.

Ўзбекистон Республикасининг "Турар-жойлар" ҳақидаги қонунида васийликдаги кишининг ўлимидан сўнг турар-жойнинг васийга берилиши кўзда тутилмаган. Шунинг учун 10-кичик даҳадаги 5-уй 63-хонадонни К. Расуловага бериш ҳақидаги масала амалдаги қонунчиликка зид бўлганлиги учун ҳал қилиш имкони йўқ.

1994 йил 6 январда Чирчиқ шаҳар халқ суди томонидан К. Расуловани 10-кичик даҳа 5-уй, 63-хонадондан турар-жой майдони бермасдан чиқариш ҳақидаги қарори 1994 йил 17 январда кучга кирган ва қўлига шу қарорни бажариш варақаси топширилган. Аммо К. Расулованинг халқ судидаги иши унинг аризасига биноан Тошкент вилоят суди томонидан чақириб олинган ва шу вақтга қадар узил-кесил ҳал қилинмаган.

К. Расулова иш жойида, шаҳар турар жой майдонини ҳисобга олиш ва тақсимлаш бўлимида навбатда турмайди. Унинг навбатсиз турар-жой майдони олиш учун ҳеч қандай имтиёзи йўқ.

Асосий хонадон эгасининг вафотидан сўнг бўшаб қолган мазкур хонадон навбат бўйича тақсимланади.

Шунинг учун мурожаат этувчи К. Расуловага тегишли тартиб асосида ўз талаби бўйича юқори суд органларидан тортиб Ўзбекистон Республикаси Олий суди Президиумигача шикоят этиши мумкинлигини маълум қиламиз.

ТАСДИҚЛАНМАДИ

Муҳарририятимизга Янгийўл туманидаги А. Ортиқов қишлоқ Шўросига қарашли Тахтакўпр маҳалла аҳли номидан И. Жўраев шикоят хати йўллаб, унда А. Ортиқов номли жамоа хўжалигига Миробод Мирбобоев раис бўлиб келгач, одамларни назар-писанд қилмаслиги, кўп ишлар қалбакилик йўллари билан бажарилаётганлигини ёзиб, бунга бир неча мисоллар ҳам келтирган эди. Биз ушбу шикоят хатини ўрганиш ва кўрилган чора-тадбирлар ҳақида муҳарририятни хабардор қилишни сўраб вилоят прокуратураси ва Янгийўл туман ҳокимлигига юборган эдик.

Яқинда вилоят прокурори, 3-даражали давлат адлия маслаҳатчиси А. Маннонов имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, фуқаро И. Жўраевнинг Янгийўл туман А. Ортиқов номли жамоа хўжалиги, Тахтакўпир маҳалласи номидан йўллаган шикоят-аризаси жойига чиқиб ўрганилган. Текширув давомида аниқланишича, И. Жўраев ўз аризасида кўрсатилган камчиликларни тахминлар, одамлардан эшитган гаплари асосида ёзган. Шунинг учун ўтган 1993 йилда Яккасарой туманидан 500 тонна ош лавлаги сотиб олинганлигини, хўжалик раисининг қариндошлари хўжалик фермасида ишлаган-ишламаганлигини аниқ билмаслигини ҳам айтган. Булардан ташқари раис унга шахсий уй-жой қуриш учун ер участкаси ажратмаганлиги учун ҳам жаҳл устида шикоят ёзганлигини тан олди.

И. Жўраевга шахсий уй-жой қуриш учун унга қандай тартибда ер ажратилиши ва у ёзган камчиликлар текширув жараёнида тасдиқланмаганлиги тушунтирилди.

Худди шу шикоят хатига Янгийўл тумани хокими Ж. Шарипов ҳам қуйидаги мазмунда жавоб йўллаган:

Фуқаро И. Жўраев шикоят-аризаси ўрганилганда қуйидагилар маълум бўлди.

И. Жўраев ўз аризасида хўжаликда етиштирилган лавлагини топшириш масаласида нотўғри маълумотлар берган. Бунга унинг ўзи иқрор бўлди. Шунингдек, режа асосида экилган 13 гектар ердаги канопнинг 5 гектари техника етишмаганлиги, ёғин-сочинли кунларга қолиб кетганлиги сабабли кеч кузда ўриб ташланганлиги ҳам аниқланди. 1-бригададаги дори сақланадиган омбор ва мавсумий болалар боғчаси жойлашган дала шийпони эса эскириб, нураб кетганлиги ва фойдаланиш учун яроқсиз ҳолга келганлиги туфайли хўжалик бошқаруви рухсати билан бузилиб, ҳисоб-китоб хужжатлари билан расмийлаштирилиб ҳисобга олинган.

Х. Мирбобоев тажрибали электр ва газ пайвандчи бўлганлиги учун хўжалик бошқаруви рухсати билан 1993 йил январь ойида ишга олинган ва ўзига топширилган ишларни бажариб бўлгач ўз аризасига биноан бўшатилган. Хўжалик бошқаруви раисининг хулқ-атвори тўғрисидаги масала маҳалла фаоллари иштирокидаги муҳокамада тасдиқланмади.

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар 2-ўрта мактаб томонидан Э. О. Кангиев номига 1985 йил берилган № Г 731871 сонли аттестат йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СОБИР Раҳимов туманидаги "ИНОҚ" кичик корхонасининг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

«Тошкент ҳақиқати»
Муассис:
Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
700000, Тошкент, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОН:
хатлар ва оммавий ишлар бўлими - *334-048*

Рўйхатдан ўтиш тартиби N 8. Буюртма Г—893. 20970 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2

• Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
• Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди 20.30. 1 2 3 4 5 6.